

Havebladet

NR.2 / JUNI 2018

Kolonihaveforbundet

Guide:
Lav din egen
varmkompost

RETTE PLANTE PÅ RETTE STED

Den syge side
**HVORDAN FÅR JEG
EN KOLONIHAVE?**

Læs også: Nyt fra Kolonihaveforbundet / Medicinhaverne i Tranekær

Vivara Naturprodukter

Hos Vivara Naturprodukter finder du kvalitets & miljøvenlige naturprodukter til havens dyr (fugle, egern, pindsvin, m.fl.) Bestil også et GRATIS katalog på tlf. **33 31 33 26** eller www.vivara.dk • Gratis fragt ved køb fra 500 kr. Ved køb under 500 kr. er fragten 50 kr. • Alle tilbud gælder til og med 31. august 2018

1

REDEKASSE ALICANTE

Denne ovale redekasse falder i særdeleshed i vores fjerede venners smag. 22,5 x 26 x 16 cm.

90716 • Grøn, afb. 1 • Tilbud kr. 125,-

90715 • Brun • Tilbud kr. 125,-

2

BIRKEBLOK (REDEKASSE) Ø 32 MM

Da den er lavet af en udhulet birketræstamme og da det er et naturprodukt, kan der være små afvigelser i størrelsen.

90512 • 15 x 15 x 22 cm • Slagtilbud kr. 49,-

3

JORDNØDDESMØRPAKKEN SHANNON

Vivara jordnøddesmør til havefugle kan skubbes fast i holderen Pakken består af et glas Jordnøddesmør Original (330 g), samt holderen Shannon.

98723 • kr. 35,-

Ekstra glas?

JORDNØDDESMØR MED MELORME 330G

10191 • Tilbud kr. 20,-

Fra 4 stk. kr. 15,-/stk.

Fra 10 stk. Tjek prisen! kr. 12,-/stk.

4

EGERNPAKKE (HUS + FODER)

Foderautomat med 1 kg foderblanding til egern.

98075 • kr. 158,-

EGERNBLANDING

Jordnødder, sorte solsikkekerner, hasselnødder og pinjekerner.

17041 • 1 kg • kr. 55,- • 17045 • 2,5 kg • kr. 109,-

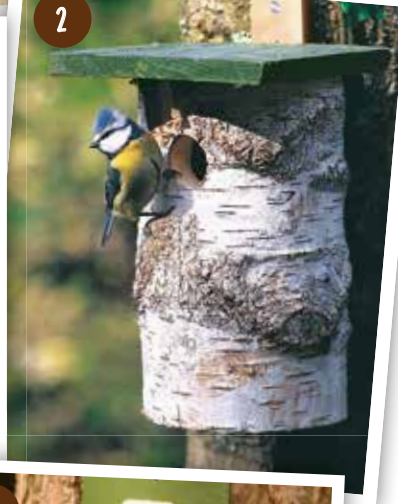
Fra 2 stk. kr. 98,-/stk

1

2

3

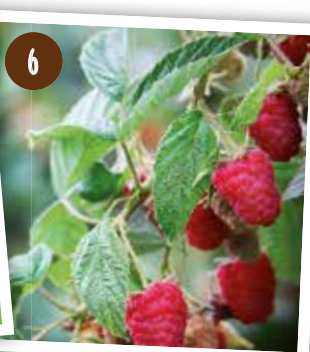
4

5

6

FRUGT FRA EGEN HAVE.

Det lyder så lækkert, og det er det da også: frugt fra egen have. Sundt er det også, idet indholdet af vitamin C er allerhøjest umiddelbart efter plukningen. Alle frugt og bærbuske i Vivaras sortiment (hindbær, brombær, kiwi osv.) er selvbestøvende. Det betyder, at en enkelt plante er nok til at give frugter.

5

TORNLOS BROMBÆR 'CHESTER'

Disse brombærbuske producerer store, søde og saftige bær. Som navnet angiver det, så har den ingen torn. Bærrene kommer for det meste på 2. års skud. Sorten er selvbestøvende og desuden meget vinterbestandig.

Art. 80181 Leveres i 2 liters pletter 59,-

Fra 3 stk. kr. 49,-/stk.

6

TORNLOS SOMMERHINDBÆR

"Glen Ample" er et smukt sommerhindbær, der bærer ret faste, store og saftige frugter. Buskene har ingen torne, og sorten er heller ikke modtagelig for sygdomme. Derimod bærer den mange frugter.

Art. 80114 Leveres i 2 liters pletter 59,-

Fra 3 stk. kr. 49,-/stk.

RØD SOLHAT

(*ECHINACEA PURPUREA*)

Rød solhat yder stor tiltrækningskraft på sommerfugle og er derfor uundværlig i en insekthave.

95288

Tilbud kr. 12,-

Fra 10 stk. kr. 8,-/stk.

SOLHAT GOLDSTURM

(*RUDBECKIA FULGIDA GOLDSTURM*)

Imponerende plante med smukke blomster, som du vil have glæde af i lang tid.

95278

Tilbud kr. 12,-

Fra 10 stk. kr. 8,-/stk.

Jordnødder

Jordnødder er utrolig nærende, de er fulde af essentielle proteiner og olier. Næsten alle fugle elsker jordnødder! I løbet af ynglesæsonen er det en god ide at tilbyde de hakkede jordnødder, dog ikke i en nøddeautomat. Vivaras jordnøddeautomater er designet til hele jordnødder, så fuglene ikke kan få en hel nød ud af dem.

Med vores foderautomater og vores særlige foderhuse kan du fodre fuglene året rundt. Det kraftige rustfrie stål net med små huller sørger for at eksempelvis egn og krager ikke kan komme til jordnødderne og røve hele automaten.

FORDELE VED VIVARAS JORDNØDDER:

- Udvalgt kvalitet
- Fri for giftige aflatoxiner
- Bløde og særligt olieholdige
- Let fordøjelige, da de allerede er afskallet og/eller hakket

JUPITERPAKKEN

Pakken består af Bestseller huset 'Jupiter', hvis tag er af skifer, samt 1 kg Premium jordnødder. Trådnettet beskytter så der ikke kan drives rov på jordnødderne, samt som hjælp så flere fugle kan spise samtidigt. Kapacitet 800 gram. • **98137 • Tilbud kr. 149,-**

BESTSELLERPAKKEN

Bestseller huset 'Jupiter' med tag af skifer, samt 1 kg fedtpiller med insekter. • **98132 • kr. 159,-**

PREMIUM JORDNØDDER 560 KCAL/100G

De bløde og olieholdige jordnødder af høj kvalitet er testet for aflatoxine (giftstof) i uafhængige laboratorier. Det rette forhold mellem olie og protein, gør nødderne til et tilløbsstykke. Det er ikke blot mejers og grøniriskers livret; også spætter og spætmejsers elsker dette foder.

20045	2,5 kg	kr. 90,-
20050	5 kg	kr. 165,-
20053	10 kg	kr. 310,-
Fra og med 2 sække a 10 kg		kr. 285,-/sæk

FEDTPILLER MED INSEKTER (6 MM)

Foderet der giver dig chancen for, at forkæle rigtig mange fugle, på rigtig mange måder. Foderet fås i tre forskellige slags og leveres i en genlukkkelig pose. Strø dem på jorden, foderbordet eller i fuglehuset.

18100	500 g	kr. 29,-
18103	1000 g	kr. 49,-
Fra 2 poser		kr. 42,-/pose
18128	12,75 kg	kr. 425,-
Fra 2 sække		kr. 395,-/sæk

Fra 29,-

AFLATOXIN

Premium jordnødder fra Vivara er af den bedste kvalitet, og vi tester dem for at være sikre på at der ikke findes tegn på aflatoxin. Selv i små enheder kan denne gift være meget farlig! Vi tager derfor alle mulige forholdsregler og lader jordnødderne teste i uafhængige laboratorier.

5

års
Garanti

JORDNØDDEPAKKEN ADVENTURER

Pakken indeholder en 24 cm metal jordnøddeautomat "Adventurer" og 1 kg Premium jordnødder (testet for aflatoxiner og rigt på olier og proteiner) • **98253 kr. 179,-**

ADVENTURER JORDNØDDEAUTOMAT

Ønsker du kun automaten, kan den bestilles her. (ekskl. jordnødder) • **33025 ø 8,5 cm, Længde 24 cm kr. 159,-**

GRATIS KATALOG

Lederen

Af Preben Jacobsen / Forbundsformand

Kolonihaveforbundet er netop blevet 110 år, min egen forening har rundet 75 år, og jeg kan ikke undgå at blive lidt glad for at være en del af noget så fantastisk og livsbekræftende som kolonihave-tanken, der stadig er med, selvom den har over 100 år på "bagen".

Et frirum

Koloni haver er stadig efterspurgt af både unge og gamle, et frirum for hele familien, et grønt frirum fra en travl hverdag.

Det er ikke kommet af sig selv. Det er mange generationer af frivillige tillidsfolk, der har lagt grundstenen til den organisation vi har i dag, en medlemsstyret organisation der i dag har 400 medlemsforeninger med ca. 39.000 medlemmer.

Kongresår

Kolonihaveforbundet afholder kongres i år i Odense. Kongressen er både en fest hvor vi mødes med delegerede fra hele landet, og organisationens højeste myndighed. Det er her vi bliver målt og vejet. Har vi nået det vi skulle, har vi løst vores opgaver, skal kursen ændres for de næste 3 år, nye mål skal sættes.

Kravene til os både fra myndigheder og vores udlejere i form af stat og kommuner stiger konstant, samtidig stilles der også større krav til os fra vores medlemmer. Det betyder at vi hele tiden må være på forkant, ikke kun med råd og vejledning, vi må også tilføre den nødvendige faglighed og kompetence. Ønsker der blev bekræftet af vores hovedbestyrelse i forbindelse med de temadage vi afholdt i 2017.

Mens jeg sidder her i dag på terrassen og skriver min leder er sommeren endelig kommet.

FORBUNDETS HOVEDKONTOR OG REDAKTION

Smedeholm 13 C, 2. th.
2730 Herlev
Tlf. 38 28 87 50
info@kolonihave.dk
www.kolonihaveforbundet.dk

KONTORETS TELEFON- OG ÅBNINGSTIDER

Mandag-torsdag ... 10-15
Fredag 10-13

ANNONCEKSPEDITION

Vendemus ApS
Tlf. 72 22 70 80
jan@vendemus.dk
www.vendemus.dk

Oprustning

Med 400 foreninger og ca. 39.000 medlemmer er det klart, at der er foreninger og medlemmer der har mere brug for hjælp end andre. Udviklingen viser dog, at behovet for hjælp stiger hele tiden - også fra foreninger og medlemmer vi ikke har hjulpet før. Når vi opruster med flere medarbejdere kræver det mere plads. Det koster og kontingentet stiger, men vi kan jo ikke vente med at opruste til det hele vælter, vi må trimme vores organisation, så vi er klar til de udfordringer vi møder.

Vi hører ofte medlemmer sige: "Hvad får vi for vores kontingent"? Vi får en organisation der har viden og erfaring opsamlet igennem mere end 100 år, en organisation, der har udviklet sig, så vi kan klare de nye udfordringer vi møder. Man kunne også spørge: "Hvad får vi for vores forsikringer"? Vi får sikkerhed og hjælp hvis der er brug for hjælp, du er ikke alene, der er nogen der bakker dig op.

Vi er en medlemsstyret interesseorganisation, som arbejder i døgn drift for at sikre det gode, grønne haveliv. Man hører ofte medlemmer tale om dem og os, hvor dem er Kolonihaveforbundet, men intet er mere forkert, der findes ingen dem - kun OS.

Målet med det hele

Pludselige hører jeg glade stemmer fra nabohaverne, jeg kan høre nogen spille kroket, og pludselig er jeg tilbage i min egen barndom, hvor haven var en meget vigtig del af min families sommerliv. Det er livet i haven og de glade stemmer, der er målet med det hele.

Rigtig god sommer

INDHOLD

- 4 Lederen
- 6 Aktiv i haven
- 10 Kæmpejernurt
- 12 Til haven
- 16 Liv i haven
- 17 Havebladets ABC
- 18 Et par af havens trolde
- 19 Astrids have
- 20 Den grønne telefon
- 22 Rette plante på rette sted
- 24 Morfars prydhave
- 25 Blomsterkunst: Ikebena
- 26 Lav din egen varmkompost
- 27 Gode bøger
- 28 Medicinhaven i Tranekær
- 30 I forbifarten
- 31 Den syge side
- 32 Da tomaten blev spiselig
- 33 Krydsord
- 34 Under en krone om dagen
- 36 4 x 125 års jubilæum
i fuld vigør
- 38 Om fællesskab og nærhed
til naturen
- 39 Kolonihavejura
- 40 Set og hørt

FORSIDEBILLEDE

Grethe Bjerregaard

REDAKTION

· Forbundsformand
Preben Jacobsen
(ansvarshavende)
· Grethe Bjerregaard
(redaktør)
· Hovedbestyrelses-
medlem Ole Michél

TILKNYTTET REDAKTIONEN

· Hovedbestyrelses-
medlem
Preben Sørensen
· Landskabsarkitekt-
erne Ole Statta og
Hans Preisler
· Direktør Ditte Jensen

ANSVAR

Hvor intet andet er
nævnt er illustrationer
af artiklens forfatter.
Redaktionen påtager
sig intet ansvar for
stof, der indsendes
uopfordret til
Havebladet.

LAYOUT OG TRYK

Novagraf A/S
Eftertryk er ikke tilladt

OPLAG

Ca. 40.500

ISSN

0017-8497

REDAKTIONELT STOF FRA FORENINGERNE TIL HAVEBLADET 3/2018

Udbedes til
redaktionen senest
13. juni 2018.
Havebladet 3/2018
udkommer primo
august 2018.

AKTIV I HAVEN

JUNI

En dejlig måned, hvor der både kan være varme og kolde dage. De lune sommeraftener kan så småt indfinde sig i sidste halvdel af måneden. Først på måneden kan lidt nattefrost ikke udelukkes. Nu hvor udelivet rigtigt kommer igang i kolonihaven er det også tiden at finde ud af om der er nok gode siddepladser, afhængig af tidspunkt på dagen og vindretning.

Meget blomstrer i haven. Køkkenhaven bliver frodigere dag for dag. Frugttræerne blomstrer, sætter an til frugter - har bestøvningen været god? Surbundsplanterne blomstrer og begynder at sætte nye skud.

HUSK: Lus på planter i væksthuset er svære at undgå. Ofte kan det klares ved at spule med koldt vand. Ved sprøjtning kan bruges en opløsning af brun sæbe iblandet lidt sprit eller insektsæbe.

UNDLAD: At sprøjte midt på dagen og i solskin, det giver risiko for svidning af blade.

Grøntsager

De første grøntsager som majroe, radis, salat og spinat kan høstes.

Kartofler

De nye kartofler er snart klar. Verdens bedste kartofler er de nyopgravede fra kolonihaven. Der hyppes godt med jord op omkring kartoflerne, gerne i en spids, således at grønne kartofler undgås. Ved at vande kartofler kan kartoffelskurv måske undgås. Der menes at være en forbindelse mellem sygdommen og tør jord. Gødning bør ikke overdrives. Megen kvælstof giver sorte kartofler ved kogning. Og for meget kalk giver skurvede kartofler.

Porrer

Porrer plantes sent ud, gerne i sidste del af måneden hvorved risikoen for porremøl minimeres. Sen udplantning kan også reducere antallet af stokløbere. Porrer gror til langt hen på efteråret.

Grønne asparges

Der kan høstes grønne asparges dagligt til sidst på måneden. Herefter skal planterne blot gro og få en frodig top, som sikrer næring til rødderne og god høst næste år. Der kan gives gødning.

Døgnet
gennemsnits-
temperatur
14,3 °C

Af Jann Poulsen / Konsulent i Sydøstfyns kreds

1. *Verbena*.
2. *Coreopsis*.
3. Formklippede hække.
4. *Enkianthus campanulatus* - pagodebusk.

Sommerblomster

Det gamle gartnerråd siger at sommerblomster først plantes efter Grundlovsdag. De er velegnede til at plante i krukker og pletter men kan også udplantes i grupper rundt omkring i kolonihaven for at give en frodighed af smukke blomster, mange af dem har også en dejlig duft.

Surbudsplanter

Mange surbudsplanter blomstrer, andre er ved at være afblomstret. Efter blomstring er det tid at foretage beskæring/udtynding. De nye skud kommer frem i forbindelse med afblomstring, ligeledes de nye blomsterskud. Mange kan klare en kraftig tilbageskæring hvis de er blevet for store, det gælder bl.a. *Rhododendron*. Blomstrende grene holder blomsterne længe hvis de står i en vase. Beskæring kan foretages samtidig med at buketter til vasen klippes.

Frugttræer

Blomstringen er ved at være overstået, og nu kan det ses om bestøvningen

har været vellykket. I løbet af måneden vil de små frugter falde af, som ikke er blevet ordenlig bestøvet. Dette kaldes junifald, da der hvert år på denne tid, falder ubestøvede frugter af.

Hos nogle frugttræer kan der allerede være frugter der har en pæn størrelse. Er der sat mange frugter kan udtynding af frugter komme på tale. Udtynding af frugter kan foretages sommeren igennem. Formålet med udtynding er at opnå en passende stor frugtstørrelse og jævn fordeling af frugter på træet for dermed at sikre god farve på frugten. Det kan være aktuelt at udtynde frugter på alle frugttræer - æbler, blommer, pærer m.v. Er der grene som skygger for frugten kan de fint klippes af nu. Beskæring af overflødige grene kan foretages sommeren igennem - også kaldet sommerbeskæring.

Væksthuset

Planterne vokser hurtigt og har brug for vand. Der kan evt. tilsættes flydende gødning i vandingsvandet.

Peberfrugter høstes så snart de

har passende størrelse. Ved at plukke flittigt aflastes planterne og der dannes hurtigt nye.

Agurkerne danner frugter. De første kommer på hovedstammen, de høstes inden de bliver for store; ellers svækkes de næste agurker. Agurkhøsten er samtidig en udtynding af frugterne, så planterne aflastes og der hele tiden dannes nye frugter.

Tomaterne trives godt og der dannes frugter. Det varer lidt endnu inden de første tomater er modne. Man siger at når 8. klase får gule blomster plejer den første klase at rødme.

Stenbedsplanter

Efter afblomstring klippes stenbedsplanterne tilbage, en haksaks kan bruges. De nye skud der fremkommer kan evt. blomstre senere på sommeren.

Hækkklipping

Det er tid til hækkklipping. Klip helt tilbage til hvor der blev klippet sidst. Toppen afrettes efter en stram snor.

JULI

Rosa 'Tradition'.

Auberginer.

Sodkirsebær
'Sunburst' på svag
grundstamme.

Måneden hvor der skal være tid til at nyde kolonihavens siddepladser. Der kan dagligt høstes grøntsager. Frugt og bær modner og får farve. Stauder og roser blomstrer i mange dejlige farver, og mange har en dejlig duft. Klip de afblomstrede grene af, gerne så langt tilbage, at nye skud kan komme frem og give blomstring længere hen på sommeren. Sommerblomster i krukker kræver jævnligt vanding når det er varmt.

HUSK: At lave en aftale med f.eks. naboen om at vande hvis du er bortrejst i en længere periode.

UNDLAD IKKE: At instruere grundigt i hvordan og hvor meget vand planterne skal have. Krukker kan vandes i underskål.

Mariehønen som insektbekæmper

Mariehønen og især dens larver tager mange lus. Men det kræver at der er lus tilstede før mariehønen lægger æg. Derfor skal der ikke sprøjtes mod lus, for så går larverne til. Pludselig en dag, efter en kortere periode, er lusene væk, mariehønens larver har fået nogle gode måltider. (Se også Den grønne Telefon, side 20, red).

Lave bønner

Der kan udmærket sås bønner først på måneden. Bønner er varmekrævende og jordtemperaturen skal mindst være 10 °C. Bønner sås i en rille med ca. 7 cm mellem frøene og 50 cm mellem rækkerne.

Godt læ og blød, dybmuldet jord i fuld sol vil give det bedste udbytte. Da bønner er varmekrævende kan udbyttet svinge noget fra år til år. Bønner er ribbefri og høstes inden de bliver for grove. De er velegnede til opbevaring i fryser.

Jordbær

Det er sæson og jordbær kan høstes dagligt. Når bærrene plukkes, se så efter hvilke planter der giver mange jordbær og afmærk planterne med en pind. Det er fra disse planters udløbere nye jordbærplanter tages. Yderige sorter giver ikke mange udløbere men mange jordbær det kommende år.

Nye jordbærplanter plantes sidst i juli på frisk jord. Der må ikke have vokset jordbær der de seneste fire år. Efter plantning gødes planterne med N-P-K eller langtidsvirkende gødning. Når der ikke er flere jordbær at plukke og planterne er sunde og har givet et godt udbytte kan toppen klippes af og udløbere fjernes, så planterne også kan give bær det kommende år.

Roser

Roserne står i fuld blomstring. De skal præstere meget, være frodigt grønne og have mængder af blomster. Bladene skal være sunde og placeret helt fra bund til top på planterne. Derfor er det vigtigt at planterne har hvad de har brug for af vand og gødning. Klip blomsterhovederne af efterhånden som de afblomstrer, grene må gerne klippes langt tilbage så nye skud kan komme næsten helt fra bunden af planten med sunde blade. Mange roser er remonterende (blomstrer mere end en gang) så klip endelig.

Lus klares ved at spule planten med vand fra en vandslange.

Stauder

Stauder kan sås, der er mange at vælge imellem. En del af haven, evt. køkkenhaven, kan udlægges til blomsterhave. Er der et højbed er det ideelt at så stauderne i. Herfra kan vælges til udplantning i et staudebed eller planterne bliver stående og bruges til afskæring. Fordelen ved at have et bed til afskæring er, at her kan man blot klippe løs til buketter medens staudebedet hele tiden skal fremstå harmonisk og blomsterrigt, og stauder til afskæring derfor må udvælges med omhu, så det næsten ikke kan ses når der er fjernet nogle.

Frugt og bær

Frugttræer kan beskæres sommeren igennem ligesom frugtudynding er en god sommerbeskæftigelse.

Hindbær

Efterhånden som bærrene er plukket beskæres de sommerbærende hindbær ved at de grene, der har båret frugt, klippes af helt nede ved jordoverfladen. Nye skud giver bær til næste år. Efterårsbærende hindbær beskæres først til foråret da de giver bær langt hen på efteråret. Alle skud klippes af helt ned ved jordoverfladen.

Væksthuset

Luftvinduerne må gerne stå åbne både dag og nat. De lukkes kun i tilfælde af kraftigt blæsevejr.

Agurkerne er kommet godt i gang med at give frugter som høstes jævnligt. Siderankerne beskæres over 3-5 blade, rankerne må ikke hænge ned på jorden. Alle gule og visne blade skæres bort. Gamle ranker beskæres, der skal luft ind i planten.

Tomatplanterne gror godt og når taget. Klip toppen af eller sænk planterne, det giver flest frugter. Tomater skal ikke i køleskab men nydes nyplukkede eller ved stuetemperatur.

Peber og auberginer høstes. Lad ikke de første frugter blive for store, det hæmmer udviklingen af de efterfølgende. Jo flere frugter der høstes, jo flere kommer der.

Døgnet
gennemsnits-
temperatur
15,6 °C

HORNUM®

For healthy and
happy plants!

Til haven - med omtanke

HORNUM® er siden starten i 60'erne et dansk kvalitetsmærke indenfor vækst og grow-how.

HORNUM® er en bred vifte af top-professionelle planteprodukter, udviklet med omtanke for udbytte, vækst og miljø i have, parker og drivhus.

Alle HORNUM® organiske gødninger produceres i Danmark. Vores europæiske frøserier er udvalgte med omhu, og har en meget høj spiringsprocent. HORNUM®s brede serie af muld, vækstmedier og bunddække kommer hovedsageligt fra Sverige.

Hele HORNUM® produktudvalget udskiller sig ved handy emballagestørrelser med nøje kontrolleret indhold og så er de selvfølgelig nemme at få øje på i planteskolen.

Med HORNUM® er du sikker på et godt resultat, i hele din have, i drivhuset og på plænen. Vi glæder os til at hjælpe dig!

Scan og få have-inspiration på www.hornum.com

HORNUM®

HORNUM® produkter
finder du i landets
førende planteskoler

faulst

Kæmpejernurt

– en sommerfuglemagnet

Kæmpejernurt er meget nøjsom og selv i en lerjord, der bliver hård som beton om sommeren, står den rank og flot.

Kæmpejernurt, *Verbena bonariensis*, kaldes også kæmpeverbena og stammer fra Sydamerika, hvor den er en stau­de. På veldrænede jorde og i milde vintre vil den også optræde som stau­de i Danmark, men ellers sår den sig selv villigt. Har man én gang plantet den i sin have er det et bekendtskab, der varer ved, og det er ikke så ringe endda, for man kan blive helt afhængig af dens smukke blomster og den mængde af liv, den tiltrækker sidst på sæsonen.

Dyrkning

Kæmpejernurtens frø er kuldekimere hvilket vil sige, at de skal have kulde for at spire. Ligesom en del andre stauder er frøet i spirehvile for at sikre, at det ikke spirer lige efter, det er faldet til jorden om efteråret og herefter vil dø, når frosten kommer. Kuldeperioden vækker frøet af spirehvilen og forsikrer det om, at nu har det været vinter, og det er sikkert at starte spiringen.

Vil man dyrke kæmpejernurt fra frø er det derfor en fordel at sætte bakkerne til spiring allerede om efteråret eller først på vinteren. Så efterlignes de forhold, planten sår sig selv ved i

Med sine høje, stive stilke formår den elegante kæmpejernurt at holde sig oprejst til langt ud på sensommeren, hvor den er en vigtig kilde til nektar især for sommerfuglene.

naturen. I marts måned kan man sætte såbakkerne ind i et væksthuse for at fremskynde spiringen. Fra maj måned kan planterne plantes ud i køkkenhaven eller andre solrige steder, hvor jorden ikke er for våd.

Planten bliver 100–150 cm høj med smalle, mørkegrønne, savtakkede blade på en stiv, firkantet og ru stilk, der kradser lidt, når man går forbi med bare ben. Den blomstrer med små, lilla blomster samlet i skærme fra august og indtil frosten sætter ind.

Hvis man allerede har plantet kæmpejernurt i sin have, skal man ikke være for hurtig til at dømme den død om foråret, det er nemlig ikke den første plante, der kommer op af jorden. Bladene fra de overvintrede planter viser sig i løbet af maj måned, og de selvsåede planter dukker løbende op hele forsommeren. Disse selvsåede planter kan flyttes på regnvejrsdage og finder sig hurtigt til rette på et nyt voksested.

Man kan få meget tid til at gå med at fotografere sommerfugle på kæmpejernurt. Både blomst og dyr er meget fotogene og stort set i øjenhøjde. Her er det en admiral, der tanker op i sensommeren for den lange rejse sydpå.

Anvendelse

Blomsterne tiltrækker både bier, sommerfugle og svirrefluer. Især sommerfuglene er talrige sidst på sommeren og særligt, hvis blomsterne står et sted med læ. Man

kan lade de visne blomsterstande stå hele vinteren til glæde for fugle, der æder frø, og for at sikre den bedste selvsåning. Om foråret klippes de ned, og de hule stængler er et glimrende strukturholdigt materiale til en kompost.

Planten kan med fordel plantes sammen med en række afgrøder i køkkenhaven. Imellem to rækker grønkål eller palmekål plantes en række ud i midten med 30–40 cm's afstand mellem planterne. Imellem rækkerne af høje majsplanter og stangbønner, hvor ikke andet kan vokse, kan man plante kæmpejernurt, der vil følge med op i højden og finde steder at titte ud mellem de slanke majs og bønner. Artiskokker er svære at finde egnede naboplanter til, men også her er kæmpejernurten velegnet. Sammen med dild, der får lov at blomstre, laver den et flot, komplementært farvespil.

Af Mia Stochholm/ indehaver af urtehaver.dk

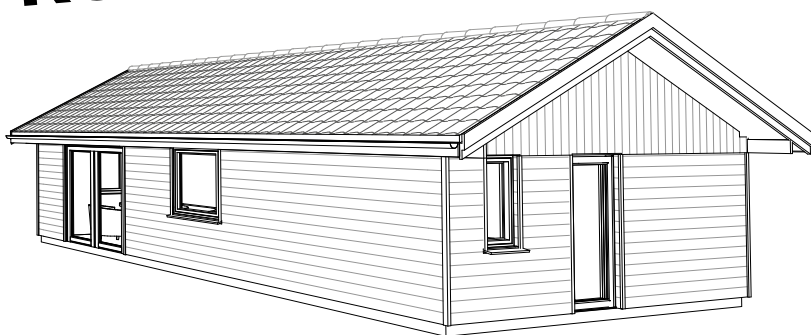
Fra **DRØM** til virkelighed

KAMPAGNE

Kolonihavehus 50m² opsat inkl. fundament

KUN KR. 275.000*

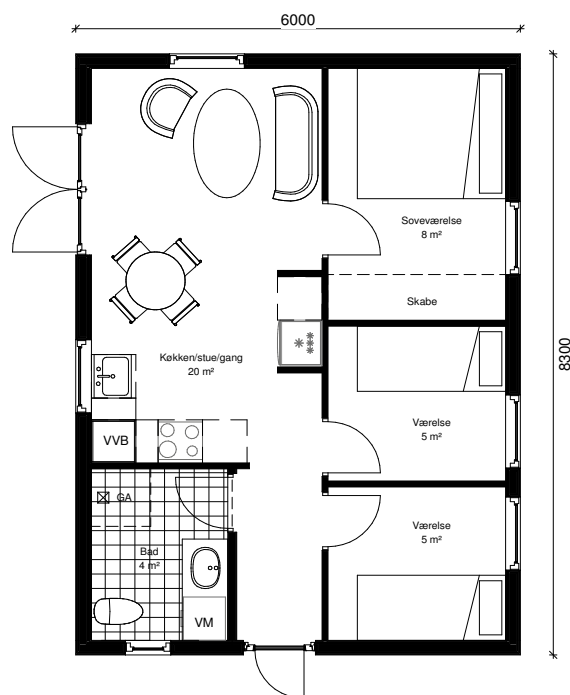

SKYND DIG

Ved køb inden d. 19.8.2018 får du uden beregning følgende:

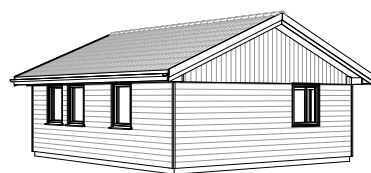
- Nedrivning af eksisterende hus.
- Ændring af fundament til skruefundament

RING 25 85 69 11

*Prisen indeholder:

Råhus opsat
Fundament
Tagrender
Vandret beklædning
Strøkonstruktion til gulv

SE MERE PÅ VOR HJEMMESIDE
WWW.COMBIGRUPPEN.DK

TIL HAVEN

Chaussesten

Chaussesten kan anvendes flere steder i kolonihaven, på terrassen, til stier, som belægning i pergolaer mv. De fås i flere farver, grå, sort og rød og der kan laves mange spændende og kreative løsninger med chaussesten. Chaussesten - fra det franske ord chausse - der betyder kørebane, er af granit, og formen på stenen er en terning med sidelængder på mellem 8 og 14 cm. Chaussesten findes i 3 størrelser 8 - 10 cm, 10 - 12 cm eller 12 - 14 cm i terningen. Kanterne er skarpe, lige og vinkelrette. Overfladen er normalt ru men kan også være glat. Der skelnes mellem hoved og rod. Hovedet er den øverste del af stenen, medens roden er den nederste del. Roden må ikke være større end hovedet, da stenene ellers ikke kan danne ensartede fuger. Nyhuggede chaussesten tilbydes også med glat overflade og de er det mest eftertragtede. På stierne i haven er det rarest med den glatte overflade. Brosten er i modsætning til chaussesten rektangulære i formen. Der findes en mindre granitsten som kaldes mosaiksten eller ugle. Den er 4-6 cm i terningen.

Jann Poulsen

LAGERSTROEMIA INDICA

Lagerstroemia indica er en busk der bør opbevares frostfrit. Om sommeren kan den tages ud på terrassen og placeres i en krukke med underskål, hvor den kan vandes. Den findes i flere blomsterfarver. Kan beskæres om foråret.

Jann Poulsen

Fuglekvidder i ørerne

Leder du efter accessoires, der forlænger sommeren helt ind i de kolde vinter-måneder? Så er disse håndlavede fugleøreringe bestemt værd at kigge på. Producenten bag er den danske kunstner og designer, ASKØ, der laver øreringene i krympeplast. Prisen ligger på 250 kr. for et sæt og du kan finde mange forskellige slags på: askoe-kunst.com/shop

Iben Sandra Svensson

Blåregn

En af de smukkeste klatreplanter, som findes til beklædning af mure, facader og f.eks. pergolaer og hegn, er blåregn. Den har det botaniske navn *Wisteria sinensis*. Udover hovedarten findes der også nogle navnesorter med andre farvenuancer: 'Alba' som er helt hvid og 'Rosea' som er rosafarvet. Så hvis du ønsker andre farver end hovedarten kan du få hvid og rosa. Blåregn kan let blive 10-15 lang og få 30 cm lange blomsterstande med ærteblomstlignende enkeltblomster. Husk lige at frøene i de modne bælg er giftige. Blåregn kan, hvis den er plantet i en næringsrig jord på et lunt og solrigt sted, få store, årlige tilvækster. Blåregn kan undertiden have så travlt med at vokse at den helt bogstavelig talt glemmer at blomstre. Dette kan der rådes bod på hvis du studser planten i august og januar - februar måneder. Blåregn er fuldt hårdfør her i landet. Skal blåregn plantes som facadebeklædning bliver oplevelsen af planten større hvis den plantes opad et smukt espalier. Er der et espalier er det også lettere at fæstne planten til facaden på en, smuk, overbevisende og holdbar måde.

John Henriksen

Dekoration

Mange materialer kan bygges sammen til kreative dekorationer til brug ved festlige lejligheder. Det er vigtigt når der indgår planter at der er mulighed for at vande.

Jann Poulsen

INKALILJE

Inkalilje er en staupe der bliver 60-80 cm høj. Der findes flere sorter, denne hedder *Alstromeria aurantica* 'Orange King', og den blomstrer i en lang periode om sommeren; efter blomstringen dannes der frøkapsler. Inkalilje kræver en muldrig, veldrænet jord og trives både i halvskygge og sol. Rødderne, der er opsvulmede rodagtige knolde og som nemt brækker, ligger i ca. 30 cm dybde.

Jann Poulsen

Praktisk plantesystem

Med GARDENAs nye plantesystem Natura Up kan du nemt forvandle en kedelig mur eller et bart hjørne til et grønt flor af blomster, krydderurter og grøntsager. Natura Up er et system af plantebeholdere, som du kan plante til med blomster og krydderurter, f.eks. pelargonier, timian, tomatplanter eller hvad du har lyst til og drømmer om. Bagefter kan du placere plantebeholderne lige hvor du vil, på terrassen, altanen, ophængt på muren eller i et ledigt hjørne. Skab din egen stil med farver og planter så de passer til dine ønsker. Natura Up er fremstillet af vejrbestandig plast og har indbygget nedløbssystem så overskydende vand bortledes og planterne ikke går i råd. Vandet opsamles i en bundplade så mur og gulv forbliver rene. Du kan vælge at vande selv med vandkande, eller du kan tilkoble GARDENAs Micro Dryp System som sørger for nøjagtig tildeling af vand. Micro Dryp systemet fås med lavspændingspumpe hvis du ikke har en vandhane i nærheden, og systemet kan indstilles til automatisk vanding også i ferier m.v. Et basissæt med 3 x 3 planteholdere fås for 495,95 kr., et hjørnesæt med 3 lodrette fås for 325,95 kr. og et basissæt vandingssystem med pumpe, timer og Microdryp fås for 825,95 kr. Fås i førende planteskoler og plantemarkeder.

Hans Preisler

PLADS TIL PLANTER OG MENNESKER

Julianes nye væksthuse imødekommer kundernes efterspørgsel på unikke uderum, hvor der er plads til både at dyrke og det gode liv. Grand Oase giver plads til både dyrkning af krydderurter, frugt og grønt og hyggelige timer sammen. Juliane har gentænkt væksthuset og skabt en konstruktion med unik tagudformning og dobbelt stalddør i husets langside, hvilket giver nye muligheder for anvendelse. Flere og flere bruger væksthuset som uderum med plads med løsninger, hvor æstetik og funktion går op i en højere enhed. Huset er på 13 m² og med en siddehøjde på 1,92 m og en totalhøjde på 2,79 m. Se mere om priserne, de afhænger af flere ting, herunder fundament, glas eller plast osv på www.JulianeGrandOase.dk.

Hans Preisler

Duetræ

Blomsterne hos duetræ er lidt specielle, de sidder i 2 cm store hoveder på 7 cm lange stilke, og er omgivet af to ulige store højblade, som er henholdsvis 16 cm og 8 cm store. Det er et træ der er smukt når det står med de hvide blomster. Det kaldes også for lommepørklædetræ pga. af plantens højblade. Træet kan blive 6-8 meter højt og har det botaniske navn *Davidia involucrata*.

Jann Poulsen

Stokesia laevis 'Blue Star'

Ca. 35 cm høj stau. *Laevis* betyder glat og hentyder til de glatte, delvis stedsegrønne blade. Blomsterfarven er blå. Planten er god til afskæring. Blomstrer fra juli til september. Planter på en solrig, veldrænet, humusrig jord.

Jann Poulsen

Stipa pennata

Fjergræs, *Stipa pennata*, plantes pga. dens aks. En tør, solrig plads er et godt sted at placere fjergræs. Den bliver ca. 30 cm høj i tuen med aks der er ca. 50 cm høje. Aksene kommer i juni-juli.

Jann Poulsen

Træagtig pæon

Halvbusk som plantes på en varm, drænet jordbund på en solrig plads, der er beskyttet mod stærk blæst. Planter som solitærbusk. Har store blomster, fyldte eller enkelte, og fligede blade. Mange sorter at vælge imellem i mange blomsterfarver.

Jann Poulsen

TIPS & TRICKS

Iben Sandra Svensson har været på jagt i Facebookgruppen Kolonihaven Tips & Tricks, samt Hus & Have, hvor hun har fundet følgende.

GASOVN BLIVER TIL CHARMERENDE, UDENDØRS VARMEKILDE

På vej hjem fra en søndagstur i Helsingør ville Charlotte Rubergs bil pludselig ned ad en grusvej. Et skilt med "loppemarked" havde fristet den. På vejen mod markedet stod der gamle, skrottede biler, og på selve gårdspladsen stod der containere fyldt med alt mellem himmel og jord. Midt imellem stod en gammel gasovn. Charlotte gav 100 kr. for dét, der skulle blive til hendes nye, udendørs varmekilde. Charlotte har taget indsatsen ud og dækket hullet med en stålplade. Selve låget sad fast med nogle jernstænger, men dem har hun afmonteret, så hun kan lægge brænde på foroven. Charlottes ovn er et kreativt, billigt og charmerende alternativ til en varmelampe. Charlotte har have i H/F Tornevang, Birkerød.

GØR DET SELV BIOPEJS TIL 400 KR

Hjemmelavet biopejs.

Loftophængt biopejs.

Hvorfor bruge 15.000 kr. på en loftophængt biopejs, når man kan lave en selv for bare 400 kr.? Det var smart tænkt af Per Hansen fra H/F Marienlund 1918 i Silkeborg, for resultatet af hans gør-det-selv arbejde er blevet virkelig flot. Vi sender hermed hans gode idé videre til inspiration.

INVITER BLOMSTER IND I GRÆSPLÆNEN

Der er af én eller anden usagt grund opstået prestige i at have en jævn, grøn og frodig plæne udelukkende bestående af græs. Men en sådan plæne er gold og med lige så ringe grad af liv som en intensivt dyrket kornmark.

For at skabe mere liv kan man invitere andre vækster ind og dermed også insekter, som i den grad lider under mangel på blomstrende grøfterkanter og vilde enge. Det første tiltag er at skru ned for den intensive pleje, stoppe med at give gødning, nedsætte klippefrekvensen og hæve klippehøjden til 5-6 cm. Man kan i en periode vælge at samle græsafklippet op og bruge det i komposten for at fjerne næring fra plænen. Når næringsniveauet daler vil blomster som tusindfryd, hønsetarm, kløverarter, ærenpris, brunelle, engkarse og liden klokke ofte indfinde sig helt af sig selv afhængig af jordtypen.

Man kan også selv så/plante blomster som krybende læbeløs, lærkespore, anemone og kærmind og sætte løg af påske- og pinseliljer, skovtulipaner, små iris, vibæg, vintergækker, krokus, snepryd og skilla. Med tiden vil plænen mere få karakter af et bed eller blomstereng, og den biologiske værdi vil være mangedoblet. Har man løg og forårsblomster i plænen skal man vente med slå den første gang til de er helt afblomstrede. Man kan eventuelt slå stier og lade områder stå uklippet helt indtil først på sommeren. En lang plæne skal slås med en le eller en buskrydder, og materialet skal fjernes.

Mia Stochholm

God start på sommeren

Så kommer sommeren forhåbentlig med varme og godt vejr, men samtidig følger jo ukrudt, myrer og andre insekter. Lug ukrudtet mens det er småt, det er nemmest. Krukkerne skal tilplantes med sommerblomster, husk at give dem gødning, gerne i form af organisk gødning. Myrerne kan bekæmpes med myremidler til udstrøning, udvanding eller spray. Eller prøv med ECOstyle myreløkkedåser som vi også kan anvende indendørs. Kik fortsat efter snegle og snegleæg; eventuelt kan du udstrø ferromol som bekæmper sneglene. Check jævnligt krukker og sommerblomster for angreb af insekter og bekæmp eventuelt med ECOstyle Insektfri. God sommer.

Hans Preisler

Gør terrassen klar til brug

Er din terrasse klar til sommeren efter en vinter med grønne alger og visne planter? ECOstyle kommer her med nogle tips til igen at få en smuk terrasse. Først skal vi have fejlet visne blade og grene væk. Herefter skal vi fjerne de grønne alger fra fliserne, og det klares med knofedt og at skure og skrubbe, eventuelt med hjælp fra ECOstyle algerens. Så skal vi have krukker og havemøbler

frem og har de fået algebelægninger er det samme procedure.

Se efter eventuelle snegleæg, jo flere du finder, jo færre problemer får du med snegle senere i sæsonen.

Hans Preisler

Liv i haven

Jørgen Bech-Andersen har blik for ting i haven, mange af os andre ikke tænker over eller lægger mærke til. Læs og lær om noget af det her.

Femfingret akebia *Akebia quinata*

På dansk hedder planten femfingret akebia af den simple grund, at hvert blad er delt op i fem småblade. Den stammer fra Kina og Japan, hvor den gror i 300-1500 m højde. Det er en klatreplante. Selv plantede jeg den ved terrassen for at kunne nyde de purpurrøde blomster med en kraftig parfumeret duft. Planten voksede dog hurtigt og snart blomstrede den oppe på taget i 10 m højde, hvilket jeg ikke havde så meget fornøjelse af. Planten blomstrer tidligt om foråret med klaser, hvor de store hunblomster sidder fornedet med 3 kronblade og henved 6 grifler/frugtanlæg. Foroven i klasen sidder de mindre hanblomster med 6 dobbelte støvdragere. Planten er dog selvsteril, så der skal fremmed pollen til. Frugterne er pølseformede og purpurfarvede, 5-10 x 5 cm og indeholder spiseligt, hvidt frugtkød med mange sorte frø. På engelsk kaldes den chocolatevine på grund af frugtens stærke, vaniljelignende duft. Planten anvendes medicinsk og vidjer anvendes til kurvefletning. I New Zealand er planten forbudt da den kan optræde invasivt og danner store, uigennemtrængelige krat.

Femfingret akebie, *Akebia* (herover). De store hunblomster sidder fornedet i klasen til venstre med 6 grifler/ frugtanlæg, mens de mindre hanblomster ses øverst til højre med 6 dobbelte støvdragere.

Cikorie er ca. 1 m høj og får andet år lyseblå kurveblomster med en diameter på 5-8 cm.

Cikorie er en gammel klosterplante

Cikories botaniske navn er *Cichorium intybus*. Planten er indført fra Sydeuropa af munkene, idet plantens rod indeholder inulin, der fremmer fordøjelsen. Allerede Plinius, en gammel romersk videnskabsmand og forfatter, anbefalede planten mod mavebesvær og hovedpine. Blandt menigmand mente man, at indtagelse af planten gjorde én usynlig. Det er nok ikke tilfældet. Planten er toårig og danner det første år en lang pælerod. Andet år dannes en blå kurveblomst der bestøves specielt af bier og fluer. Frøene spredes ved såkaldt vindslyngning. Rødderne kan drives idet de i mørke danner hvide, sprøde skud der anvendes som (jule) salat.

"Klokken otte blomst"

Klokken otte springer natlys, *Oenothera*, ud til ære for sommerfuglegruppen natsværmere. Natsværmerne får honning og natlys, der er det anbefalede navn for planteslægten, bliver bestøvet. Ret skal være ret: Det er ikke alle steder i landet planterne kaldes "klokken otte blomst" for andre steder siges den at springe ud på andre tidspunkter af døgnnet. Natlys er en staupe med forskellige arter med forskelligt udseende. Nogle er oprette som "klokken otte blomst" mens andre er glimrende bunddækkeplanter.

HAVEBLADETS ABC

SOMMERBESKÆRING

Beskæring om sommeren for at begrænse eller styre vegetativ vækst. Sikrer samtidig godt med lys og luft inde i planterne. Beskæring om sommeren giver mindre tilvækst end beskæring om vinteren.

SKUDSPIDSBESKÆRING

Afknibning eller tilbageskæring af skudspidser for at fremme dannelse af sideskud eller for at fjerne beskadiget vækst.

SKUDSPIDSBÆRENDE

Planter med frugtbæring ved eller nær skudspidserne.

SELVBESTØVNING

Planter der danner levedygtige frø når de bestøves med egen pollen.

SKUDVINKEL

Den vinkel et sideskud udvikler i forhold til hovedstammen.

STYNING

Regelmæssig tilbageskæring af et træs hovedgrene til en kronedannelse på stammen eller et lavt grenskelet. Herved vedligeholdes et kompakt hovedskelet med friske skud.

UDKNOPNING

Fjernelse af overflødige knopper for at fremme bedre blomster eller frugter. Det sikrer samtidig at frugterne placeres med passende afstand, dvs. ikke for tæt.

URTEAGTIG

Ikke træagtig plante hvis overjordiske del visner ned til jorden sidst på vækstsæsonen.

Af Jann Poulsen / Konsulent i Sydøstfyns kreds

230V I FRITIDSHUSET Til lys, køleskab, tv

MULIGHED FOR TILSKUD!

SOLCELLEANLÆG

Solcelleanlæg fra Viva Energi leverer 230V til fx køleskab, tv, lamper, mobil, pc, kaffemaskine og støvsuger.

NY TILSKUDSPULJE TIL SOLCELLER!

Nu kan du få tilskud til de fleste 2018 fritidshusanlæg. Tilskuddet er mellem 1000-3000 kr. og fratrækkes ved bestilling. Tilskuddet gælder indtil puljen er tom. Se aktuel status på www.vivaenergi.dk/fritidshus

Solpakke 900Wh/600W

Til alm. køleskab, lys, tv, pc, mobil, iPad.
Strøm nok i højsommer og weekender.
270-275W panel (1x1,65m), 230V (600/1200W),
2,4kWh batterilager. Nr. 1369.

kr. 10.999,-

TILSKUD 1000,-

Solpakke 1.9KWh/600W

Som ovst. m/2 paneler. Strøm til hele sommeren. 2 paneler (2x1,65m). Nr. 1370.

kr. 12.999,-

TILSKUD 1000,-

Solpakke 1.9KWh/2400W

Til kaffemaskine, støvsuger, micro-bølgeovn & alt i solpakke 900Wh.
Strøm til hele sommeren.

kr. 18.999,-

TILSKUD 1500,-

2x 270-275W paneler (2x1,65m), 230V/2400W, 4,8kWh
batterilager. Backup-indgang til ekstern 230V kilde. Nr. 1492.

Priserne er inkl. moms og du kan fratrække tilskuddet indtil puljen er udløbet. Montering er ikke inkluderet, men anlægget er nemt at opsætte med den udførlige danske monteringsvejledning og fejlsøgningsinstrument. Husk også at købe monteringsbeslag afhængig af tagtypen (200-600 kr. pr. panel).

Vi er danmarks førende indenfor batterianlæg!
Læs mere på vivaenergi.dk/fritidshus

Viva Energi

Anelystparken 43B | 8381 Tilst
Tlf. 70 22 70 40 | www.vivaenergi.dk

ET PAR AF HAVENS TROLDE

De hedder noget med trolde, og det sker at man forveksler navnene. Deres krogede og sære vækstformer er muligvis skabt ved trolderi.

Troldhassel *Corylus avellana* f. *contorta*

Det var i året 1870 man i England for første gang stødte på denne sære, forskruede busk der viste sig at være i slægt med den vildtvoksende hasselbusk. Denne specielle form af busken fik navnet *contorta* dvs. snoet, og den menes at være en tilfældig mutation hvis arveanlæg for normal længdetilvækst er blevet forstyrret eller ødelagt. Et andet uautoriseret, navn for busken er proptrækkerhassel, der også er en god beskrivelse af de snoede grene.

En troldhassel bliver knap to meter og bør plantes et solrigt sted eller i halvskygge i en nogenlunde fugtig jord, der er muldrig. Den bør helst plantes et sted, hvor der er nogenlunde læ, og hvor man kan nyde de nøgne grene om vinteren. Har man plantet troldhassel ud om efteråret bør man vinterdække det første år for at beskytte mod hård frost. Der bør ikke foretages nogen form for beskæring de første par år. Inden troldhassel får blade fremkommer de lange, gyldne hanrakler der ser meget dekorative ud på de krogede buske der gør grenene efterspurgt til fx jule- og påskedekorationer. Bladene ligner hasselbuskens, og løvet bliver smukt gyldent om efteråret. Troldhassel er mere sart end selve hasselen og bør derfor have mere pleje og bedre vækstbetingelser end en almindelig hassel. Den er forholdsvis dyr at anskaffe fra planteskoler, da den er podet.

Troldpil *Salix matsudana* var. *tortuosade*

Troldpil er det anerkendte danske navn men den kaldes også for proptrækkerpil og dragekløpil, hvilket er en oversættelse af det kinesiske navn for planten. Den har de samme sære, snoede grene som troldhassel og er en særlig yndet vækst at plante ind i haverne fordi den vokser hurtigt og i løbet af få år kan levere mange snoede grene der er efterspurgt til dekorationsbrug. Troldpil bør helst plantes på et beskyttet sted i læ, især imens væksten er lille. Den kan så senere flyttes ud på mere udsatte steder når den er blevet robust nok. Troldpil bør tyndes ud efter et par år, og de udtyndede grene kan bundtes og kommes i fugtige plastposer der gemmes i kælderen eller stikkes ind i jord i væksthuse eller i mistbænk. Når foråret kommer kan skuddene plantes med 2 meters mellemrum, hvor de hurtigt slår rod. Troldpil er ikke så dyr at anskaffe sig.

Den kan både købes med rod, på torvet til dekorationsbrug eller til drivning af nye, små troldpiletræer.

De er eftertragtede havevækster der især glimrer ved at være særligt iøjnefaldende om vinteren. De er ikke i slægt med hinanden, men de præsenteres sammen her fordi de bruges til dekoration og de bør placeres, så man kan nyde dem fra alle sider året rundt.

ASTRIDS Have

SOM KØER PÅ GRÆS

Tre forårsglade børn havde længe glædet sig til at komme ud at hoppe på trampolin. De legede fangeleg og skiftedes til at øve forskellige hop. Selv var jeg også oppe at vende, dog knap så frisk som børnene, det er hårdt at hoppe, men de elsker, når mor gider være med til en gang fangeleg. Og sjovt var det jo, selvom man deroppe fra endnu tydeligere kunne se havens miserable tilstand. Der venter en del hårdt arbejde før vi var klar til den hyggeligere del med at så og pusle om afgrøderne.

Kold påske

Vi plejer altid at sove i kolonihaven i påsken, men den faldt så koldt og tidligt i år, at der endnu ikke var åbnet for vandet i haveforeningen på grund af nattefrosten. Begyndelsen af april var præget af kulde og sne, så det har ikke været et kolonihaveegnet forår.

Nu er vi i gang. Sidste efterår rejste vi hjem i huj og hast og så os aldrig tilbage. Så man skal kigge langt ned ad havegangene for at finde en mere vissen og ukrudtsramt havelod end vores. Men som så mange gange før er det jo bare med at tage havehandskerne på og komme i sving.

Sigurd, den yngste, har glædet sig til at udplante de majs, løg og bønner, som han var med til at forspire sammen med Astrid. Men først skulle det visne fjernes og jorden forårsgraves, så der var umiddelbart lang vej til synet af blød, sort muld med små, fine, grønne skud. Skal vi være ærlige, har der altid været lang vej til blød og sort muld i vores have, men det lykkes da altid at gro en del grøntsager alligevel.

Vi hjælper bierne

I år gør vi også plads til en mængde sommerblomster. Sigurd og Aksel har set Ramasjang redder bierne på børnekanalen, og vi har talt om, hvor vigtige bierne er for vores natur. Sigurd ville gerne have et bistade nede i baghaven, men det må man heldigvis ikke, som Astrid sagde, da hun hørte om den idé. Astrid holder af naturen, men har et lidt anstrengt forhold til flere af naturens mindre væsner, særligt dem, der stikker. Men hun vil gerne bidrage til biernes overlevelse, så blomster skal der til. Vi skal blandt andet have mængder af tallerkensmækkere, som er både flotte og kan spises. Perfekt!

I løbet af vinteren har drengene virket mægtig interesseret i at deltage mere i havearbejdet, og vi har talt meget om, hvad vi skulle

Vi slap dem ud den første forårsdag, hvor temperaturen endelig passede til datoen på kalenderen. De hoppede lykkeligt rundt, som havde de været spærret inde i flere måneder.

dyrke derude. Jeg havde derfor ventet mig meget af denne første forårsdag og stod klar med tre sæt helt nye havehandsker i børnestørrelser. Det eneste der manglede var ivrige børnehænder, der greb ud efter rive og grensaks. Trampolinen trak mere, og da de endelig kom ned, forsvandt de over til deres morfar i den anden ende af haveforeningen.

Jeg var pludselig helt alene i haven, og hvad gør man så? Jeg slæbte en havestol frem i solen og satte mig med en kop kaffe. Der skal være tid til at sidde at filosofere over de kommende måneders haveplaner og livet generelt. Jeg sad og tænkte på at denne lille klumme burde have et nyt navn, nu hvor drengene skulle være en større del af havens gang. Astrid nedlagde veto, da jeg luftede ideen for hende.

"Så skal de godt nok til at lave mere", sagde hun og lagde i øvrigt ikke skjul på, at et nyt navn aldrig ville klinge så godt som Astrids Have. Mit kompromisforslag: Astrids Have – Nu med drengene, faldt ikke i god jord. Vi er derfor kommet frem til at drengene må arbejde for det. De kommende måneder vil derfor vise, om der er grundlag for en navneændring. Drengene kom i øvrigt tilbage fra deres morfar med to cykler, som naboen havde været inde med, fordi hans børnebørn var vokset fra dem. Hvem elsker ikke kolonihavelivets mange glæder?

Gennem årene kommer der mange samtaler via den grønne telefon. Nogle af de emner, der bliver berørt, er dem, der omtales her på siden.

Bladlus og koloni af snyltehvepse.

GRÆSPLÆNE OG UKRUDT

Ingen kolonihave uden en græsplæne. Og ingen græsplæne uden ukrudt. Sådan er det i det mindste for de fleste af os. Det er ikke nødvendigvis manglende pleje men derimod forkert pleje, der gør det vanskeligt at komme ukrudtet til livs. Her spiller bl.a. klipning af græsset, temperatur, vandmængde, lysforhold og næringsstofmængde ind. En græsplæne, der ligger i skygge, vil næsten uundgåeligt blive fyldt med mos. Det ligger i naturen at den gerne vil være mangfoldig og den ideelle græsplæne er entydigt en monokultur, dvs. bestående af udelukkende en enkelt planteslægt. Det betyder at den konstant udsættes for tryk af udefra kommende frø af andre planteslægter. Så er der ikke mere tale om en entydig monokultur og plænen får et andet udseende. En græsplæne der bliver gul under en tørkeperiode, vil hurtigt blive grøn igen, når der kommer regn. Mange ukrudtsplanter tåler ikke denne tørke, så det vil være græsset der kommer sig bedst og er med til at reducere forekomsten af ukrudt. Meget tæt klipning af plænen svækker de enkelte græsplanter og giver mulighed for at flere frø af uønskede planter kan etablere sig. Hvis der skal klippes tæt er det bedst at gøre det sent på sæsonen for så er ukrudtsplanterne svækkede på grund af lysmangel mens det ikke betyder så meget for græsplanterne. Mangel på næring fremmer vækst af ukrudtsplanter. Brug de anbefalede gødningsmængder til plænen. Her er det for en gangs skyld bedst at bruge en uorganisk gødning i stedet for de langtidsvarende, organiske gødninger. Skal der fjernes dødt materiale, udluftes eller vertikalskæres gøres det bedst sent på foråret eller tidligt på sommeren, hvor uønskede frø har de vanskeligste spiringsvilkår.

Af Grethe Bjerregaard / Redaktør

Snyltehveps angriber larve.

Bladlusløve, larve af guldøje.

Guldøje.

NYTTEDYR I HAVEN

Ien have med mange forskellige planter er der også stor variation med hensyn til insekter. Bladlus er kendt af enhver haveejer. Der er stort set ikke den plante, der ikke angribes af bladlus af forskellige arter og de kan brede sig med lynets hast. Heldigvis er det også det insekt, der har flest naturlige fjender. Når der ikke bruges kemikalier er det meget lettere at opretholde den naturlige balance mellem "udbud og efterspørgsel" blandt insekterne.

Når der bruges kemiske midler til bekæmpelse ødelægges nemlig også de nyttige insekter.

Mariehøns, guldøjer og snyltehvepse er alle vilde med bladlus, så med en god bestand af disse nytteinsekter i haven er man godt hjulpet.

Mariehøns er smukke biller og kendt af hvert et barn. Både mariehønsene og deres larver lever af især bladlus, så sæt pris på dem.

Guldøjer er grønne, et par cm lange, har gennemsigtige vinger og gyldne øjne. Deraf naturligvis navnet. Dens larve kaldes bladlusløve, hvilket siger hvor flittig den er med hensyn til bladlus. Den er ca. 1 cm lang.

Der er rigtig mange forskellige arter af snyltehvepse, der går på mange forskellige insekter. Voksne snyltehvepse kan være meget forskellige men fælles for de fleste af dem er at deres larver snylter inden i andre insekter. Larverne er hvidlige, krumme, med tydelig leddeling og et lille hoved. Snyltehvepse er altså nyttedyr der kommer sine modstandere til livs, ikke ved at æde dem, men ved at bekæmpe dem indefra.

Mariehøne og larve.

DEN GRØNNE TELEFON

Tirsdays kl. 9.30-12.30 er den "grønne telefon" åben på forbundskontoret. I dette tidsrum kan du ringe på **tlf. 38 28 87 50** og få en snak med Grethe

Bjerregaard om problemer i haven og om planter og have i det hele taget. Du kan også sende en mail til gb@kolonihave.dk med spørgsmål, kommentarer, sjove historier eller oplevelser. Du kan forvente svar på din mail i løbet af en uges tid. På DialogNet har du mulighed for at se Havebladet som PDF-fil og på www.kolonihaveforbundet.dk kan du også se seneste udgave af Havebladet.

GANLØSE

Fritidsbyg ApS

Kolonihavehuse & sommerhuse

Besøg vore prøvehuse
i Ganløse

På adressen:
Målvvej 99 – Ganløse

Vi giver også gerne tilbud
ud fra egne tegninger

Råhus opstillet:	Indv. materialer til færdiggørelse:	Råhus indv. materialer og montering:
12,0 m ²	kr. 56,000	kr. 12,200
20,0 m ²	kr. 81,400	kr. 17,890
28,0 m ²	kr. 105,000	kr. 38,400
31,5 m ²	kr. 119,580	kr. 39,400
36,0 m ²	kr. 126,200	kr. 42,600
40,0 m ²	kr. 133,800	kr. 46,200
40,5 m ²	kr. 133,800	kr. 43,500
45,0 m ²	kr. 147,200	kr. 48,900
57,0 m ²	kr. 180,900	kr. 57,500
6,0 m ² skur	kr. 21,400	
9,9 m ²	kr. 27,400	

Mellem kl. 17-18

Tlf. 4818-3753

Biltelefon 4020-3753

Korskær 4, Ganløse, 3660 Stenløse

www.ganlosefritidsbyg.dk

Der er flere gode grunde til at vælge et hus fra
GANLØSE Fritidsbyg:

- NYHED! Punktfundament er med i prisen
- Gulvstrøer er overfladeben, 5x5" 2x5"
- Indskud er trykimprægneret
- Stolpekonstruktion 4x4" 2x4"
- Udvendig beklædning: 1x5" profilbrædder, trykimprægneret
- Alle vinduer er oplukkelige, DVK-mærket
- 100 mm isolering i HELE huset, mere efter ønske
- Vinduer og døre kan flyttes efter deres ønske – vi bygger gerne efter Deres tegning
- Indvendig beklædning: 3/4x4" profilbrædder, indv. kvinta og plastfolie indv. glatte døre
- Gulvbrædder eller klikgulv til merpris af 195.00 m²
- 44 års erfaring med kolonihavehuse og sommerhuse.
- NYHED! Vinduer og døre med termoglas/fabriksmalet
- Merpris for ekstra isolering i sommerhuse

NYHED: Nu også Sibirisk lærk mod merpris

Vi kommer ikke på Fyn og i Jylland

Kolonihavehuse & Bjælkehytter

Model Gotland 16

15,2 m², 40 mm kraftige bjælker.
Komplet byggesæt med vinduer og dør.
Før kr. 23.900,-

Nu kun kr. 22.500,- inkl. moms og lev.

Model Hornbæk

24 m² + 9 m² veranda, 70 mm kraftige bjælker.
Komplet byggesæt med vinduer og dør.
Før 77.400,-

Nu kun kr. 75.900,- inkl. moms og lev.

DESIGN DIT EGET KOLONIHAVEHUS

- eller vælg mellem en af vores mange standard modeller.

Design dit eget drømmehus fra kun 1.600,- kr. pr. m² eller vælg imellem mere end 100 færdige råhuse og hytter på vores hjemmeside www.nynorm.dk. Vi tilbyder også rådgivning og hjælp til byggeplaner.

Model Copenhagen FÆRDIGMONTERET

Har du en drøm om en ny bjælkehytte, men ikke ønsker at montere selv, så kan vi tilbyde færdig montering.

I prisen vil være inkluderet montering af hytte på byggeherrens fundament, isoleringssæt til væg og tag inkl. isoleringsmateriale, shingles tagpap og malede vinduer m.m.

Kun kr. 299.800,- i 70mm

RING og hør nærmere.

Vidste du at
5.800
Danske boligejere har
handlet bjælkehytter hos
Nynorm de seneste
år

Alle er umalet byggesæt med termoglas eller 1 lag glas, ekskl. montage sæt, tagbeklædning, fundament og isolering.

nynorm
SIDEN 1975

KONTOR & UDSTILING: BYTOFTEN 10 - 5550 LANGESKOV - TLF. 70 23 15 51 - MAIL: NYNORM@NYNORM.DK
UDSTILLING: HÅNDVÆRKERVEJ 82, 4000 ROSKILDE (åbent alle dage, dog kun bemandet torsdag 9.30 - 14.30)

WWW.NYNORM.DK

Rette plante på rette sted

Tænk også på farverne, når du køber planter. Både dem hos de kommende naboplanter og i omgivelserne i øvrigt. Her spiller de blå iris flot sammen med den gulorange bygning (hjemme hos Søren Ryge).

Forår og godt vejr er noget, der for alvor kan få folk ud i plantecentrene. Her er det nemt at lade sig friste af alle de smukke planter, og det er helt normalt at komme hjem med mere og andet, end man oprindeligt havde planlagt. I mange haver er der ofte rigtig mange forårsblomster, netop fordi det oftest er om foråret folk tager i planteskolen og falder pladask for de blomstrende planter. Ofte ender impuls købte planter desværre på et lidt tilfældigt sted hvor de ikke vil trives eller ikke harmonerer med den eksisterende beplantning.

Lav en ønskeliste

Derfor er det en god idé at lave en ønskeliste over gode planter til haven. Planter som du falder over på havebesøg eller ser i blade og bøger. Her står der måske også noget om hvor i haven de trives, og det er vigtigt at notere sig. Du kan så inddele ønskelisten efter planter, der vil passe godt ind i de forskellige eksisterende bede med hensyn til farve, højde og vækstforhold. Det er en rigtig god hjælp inden du tager i planteskolen, og det er en god idé at gemme listen på din telefon, hvis du har mulighed

for det. Så risikerer du ikke, at du pludselig står i et havecenter og ikke aner hvad du skal købe med hjem og derfor tager, hvad der nu tilfældigvis er i blomst eller på tilbud, og således ender med skønne men ubrugelige planter, der ikke vil trives i haven.

Fyld hullerne ud

På ønskelisten kan du også notere hvor i bedene der er brug for lidt ekstra liv i løbet af sæsonen. Måske mangler der nogle hvide blomster til det let skyggede bed i sensommeren. Her er der mængder af stauder, der trives og vil kunne lyse op, f.eks. hvide udgaver af høstanemoner, stjerneskaerm, venusvogn, floks, *Hosta* osv. men de kan være svære at finde i planteskolen i foråret med mindre du målbevidst går efter dem.

Rette voksested

Det er smukt, når planternes blomsterfarver, blade og vækstform passer godt sammen med de øvrige planter på stedet så det hele går op i en højere enhed, men det hjælper desværre ikke meget, hvis de ikke samtidig passer til de eksisterende vækstforhold. Så er det en kort fornøjelse for planterne sygner hen

eller går måske helt ud. Hav derfor styr på jordbunds- og klimaforhold og om planterne trives i sol eller skygge.

Smalle, grålige blade og små, lilla eller lavendelfarvede blomster er et sikkert tegn på, at planten trives på et solrigt og tørt sted i haven. Modsat er store, bløde blade ofte et tegn på at planterne kan vokse i skygge eller halvskygge. Især hvis bladene er helt mørkegrønne som det kendes fra vedbend og hasselurt.

Plads til planterne

Find også ud af, hvor store planterne bliver, når de er udvoksede. Det er let at komme til at plante for tæt i begyndelsen, hvor det hele er småt. Især buske overrasker ofte mange haveejere med hensyn til størrelse. Allerede efter nogle få år kan du blive nødsaget til at skære buskene hårdt tilbage for at gøre plads til de øvrige planter eller for overhovedet at kunne komme forbi på havegangen. I sådanne tilfælde er det ofte bedre at forsøge at flytte planten eller blot grave den op og smide den ud for busken bliver sjældent køn af beskæringen, og det bliver også et evigt tilbagevendende arbejde og et irritationsmoment.

Rette plante på rette sted er et mantra for mange havearkitekter, for det ser både godt ud og gør livet meget nemmere for haveejeren. Når planterne er placeret rigtigt stortrives de på voksestedet og falder smukt ind imellem de øvrige planter. De bliver heller ikke for store, så de skal beskæres i tide og utide.

1. Krybeklokke er et godt valg til denne tørre placering ved en stolpe på terrassen. De mættede blå farver passer fint til de grå fliser og den sorte stolpe. En klatreroser ville aldrig trives i sådan et lille plantehul på sådan en tør terrasse.
2. Det kan være charmerende med store planter op ad små huse. Tænk dig alligevel om, inden du vælger klatreplanter. Der skal være plads til dem, når de er udvoksede, og de skal have noget at klatre op ad.
3. Bregner og Hosta har store, bløde blade der røber, at de trives godt i en fugtig halvskygge.
4. Planter til det solrige og tørre bed har ofte smalle og grålige blade. De fleste krydderurter passer fint ind sådan et sted.
5. Høje stauder er smukke, men plant dem ikke et sted med træk eller hvor det blæser meget. Så er der risiko for at de vælter.

Hjælp til plantevalget

"Hvilken plante hvor" af Jane Schul er en klassiker blandt havebøgerne. Her gennemgås forskellige typer af plantninger med gode lister over hvilke planter der trives under de gældende forhold. Det er en stor hjælp både for nybegyndere og mere erfarne haveejere. Den er især en god hjælp til at anlægge et nyt bed, men den kan også fint bruges, når der skal findes nye planter til et eksisterende bed. På nettet kan du gratis bruge den udmærkede findhaveplanter.dk. Under udvidet søgning kan du vælge f.eks. mellem forskellig blomsterfarve, blomstrings-tid, blomstringslængde, vækstforhold og vækstform.

Brug fagkundskaben

På gode planteskoler er der heldigvis også veluddannet personale, der gerne hjælper med at finde den rigtige plante til dig. Du skal dog være bevidst om, hvad du har brug for og hvilke vækstforhold, der er i haven. Er det f.eks. en meget leret eller sandet jord, og er det til et sted, der ligger i skyggen osv. Når du har styr på det har personalet meget bedre mulighed for at hjælpe dig. Du kan også være heldig, at planteskolen f.eks. har en afdeling for surbundsplanter eller planter til terrassen, så du er sikker på at finde nogle planter, der vil trives der.

Planterne ved bedst

Hvis der er nogle bestemte planter, der ikke rigtig trives i haven, så undersøg om de i virkeligheden passer til stedet. Hvis du har plantet dem et forkert sted vil du ofte kunne nå at flytte dem til et mere velegnet sted. Så vil du ofte opdage, at væksten pludselig tager fat. Planter læser hverken bøger eller lytter til velmente råd om, hvor de bør trives bedst, så ind imellem sker det, at man oplever en plante, der slet ikke trives et sted, hvor den ifølge bøgerne burde gøre det. Så prøv at flytte den til et nyt sted. Måske bare en meter kan gøre en stor forskel og få planten til at skyde voldsomt i vejret.

SOMMERHAVEN

I juni er jeg altid meget spændt. I denne måned kan alt ske - lige fra tropesommer til næsten vinteragtige dage med lave temperaturer og meget regn.

Nu er sommerfloret storslået. Alt hvad der kan blomstre nu, blomstrer. Der er frodighed, farver og variation for alle pengene.

I morfars prydhave forventer jeg altid at måneden bliver helt fantastisk med lune aftener og dage. Sådanne dagdrømme har jeg hele den mørke og kolde vinter. Lune sommeraftener oplever vi heldigvis ofte, og når det sker hentes grillen frem og hyggen breder sig i haven.

Hvad sker der i Morfars prydhave i juni?

I juni nyder jeg altid de første sommerblomster i fuldt flor. Er du så heldig at du selv har dyrket kartofler er tidspunktet også kommet hvor du kan spise de første hjemmeavlede. Bedre juniret fås ikke. Nydelsen forhøjes meget hvis måltidet indtages på terrassen en lun aften. Jeg kan oplyse at det tager ca. 60 dage fra den dato kartoflerne lægges til de første nye kan høstes.

Når de første flerårige blomster har afblomstret kan du let med et lille trick få endnu en blomstring senere på året. Du tager en hæksaks og klipper planterne helt ned til jorden. Derpå drysser du lidt NPK omkring dem. Ca. to måneder senere blomstrer de samme planter igen (måske med en lidt mindre blomstring). Dette kan du gøre med lupin, engblomme og hjerteblomst for blot at nævne nogle af de mange remonterende (betyder igen-blomstrende) stauder.

Blomstrende træer og buske

Blomstrende træer og buske er en stor oplevelse som jeg nyder hvert år i juni, når jeg går rundt imellem bl.a.

mine uægte jasminer, syrener og især kaprifolier. Duften kan især opleves og nydes lige efter en stille regnbyge hvor alle de skønne, friske dufte hænger i luften.

Du kan let nippe de visne blomsterstande af buskene. Husk evt. også at fjerne bærrerne på kaprifolierne, de er giftige.

Krukker og potter

I juni kan du plante dine krukker og potter til. Efter den 11/6 er der ikke risiko for nattefrost. Hvis du placerer krukkerne på steder hvor der er meget sol er det nødvendigt at checke jorden for fugtighed. Jeg stikker altid fingeren ned i jorden og kan på denne måde let kontrollere om der skal vandes. Ved denne fremgangsmåde risikerer du ikke at drukne planterne ved en evt. overvanding. Jeg anvender altid gødningsvand i en svag opløsning hele sommeren igennem. På markedet findes et utal af forskellige gødningsblandinger som kun skal fortyndes inden brug. Du vil altid få større frodighed og flere blomster samt længere blomstring når du vander med gødningsvand.

Græsplænen

Hvis du klipper græsplænen 1 gang om ugen med en klippehøjde på 2,5-3,0 cm behøver du ikke at rive græsplænen over efter hver slåning. Det afklippede græs visner hurtigt og sparer på behovet for gødning. Jeg giver undertiden plænen lidt NPK gødning i juni, juli og august i en dosering på 1 kg pr. 100 m². Spar på vandingen om sommeren. Hvis plænen bliver helt gul i en tørkeperiode går der kun ca. 14 dage inden plænen får sin rigtige farve når der kommer normal nedbør. De såkaldte klatvanding er blevet særdeles kostbare at bibeholde. Så her sparer jeg nu og køber sommerblomster for de sparede penge.

Blomsterkunst

IKEBANA

Af Inger Tribler

Naturen kræver respekt

Fra tidlig tid havde naturen været genstand for dyb respekt og ærbødighed, og japanerne mente, at det guddommelige kom fra naturen gennem blomster, sten, træer og vand. Opbygningen af et Ikebanaarrangement er netop en metafor for naturen.

Fra religiøs ceremoni til dekorativ kunst

Ikebana har gennem tiderne udviklet sig fra udelukkende at være en religiøs, ceremoniel aktivitet til også at omfatte dekorative formål, men det åndelige og meditative aspekt er stadig et vigtigt element i Ikebana. Ikebana har udviklet sig til at kunne passe ind i den moderne, vestlige bolig.

Sidst i 1860'erne åbnede Japan for handel og kontakt med omverdenen efter mere end 200 års isolation hvilket betød en stor opblomstring for Ikebana uden for Japan.

Keramikkvase med huller samt
Astilbe og roser.

Keramikkvase med sortmalet
gren samt roser.

Ikebana er i dag en af de mest kendte og aktivt praktiserede japanske kunstarter. Ikebana betyder at give nyt liv til blomster.

Forskellige skoler

I 1927 startede avantgardekunstneren Sofu Teshigahara Sogetsuskolen. Han bevarede sine rødder i den japanske tradition mens han arbejdede videre i den frie stil med abstrakte og avantgardistiske blomsterarrangementer. Der findes mange forskellige Ikebanaskoler, men Sogetsuskolen er den mest kendte og den har omkring 200 afdelinger rundt om i verden.

Overtegnede er uddannet og lærer i Sogetsuskolen, hvor jeg med stor glæde har studeret og undervist mere end 30 år.

Elektrikerrør med dagliljer
samt *Asparagus*.

Det er svært at sige nøjagtigt, hvornår Ikebana opstod, men den generelle opfattelse er, at Ikebana har sin oprindelse i blomsterofringerne til Buddha. Denne skik opstod omkring år 600 hvor Buddhismen kom fra Kina til Japan.

Hvis ikke komposteringsprocessen vil i gang kan man tilsætte kvælstof i form af gødning vand fra udblødte grønne planter. I dette tilfælde er det vand fra hø, der har ligget i blød.

Af Mia Stochholm / Indehaver af urtehaver.dk

LAV DIN EGEN VARMKOMPOST

En varmkompost kan let komme til at ryge af varme på en kold dag. Temperaturen i midten kan nå op på 60 °C hvis ellers bunken er stor nok.

Ien varmkompost er det svampe og bakterier, der står for omdannelsen af plantematerialet modsat en ormekompost, hvor det er kompostorm, der spiser sig igennem herlighederne. En varmkompost er velegnet til det grove haveaffald som staudetoppe, visne blade, græs- og hækafklip, mindre kviste og husdyrmøg med halm.

Opbygning af kompostbunken

Materialet kan enten lægges direkte på jorden eller i en trækasse. Bunken skal minimum måle 1 m³ for at komme op på en tilpas høj temperatur i midten, som gør, at sygdomsskim og ukrudtsfrø dør.

Når bunken opbygges er det vigtigt at blande materialer med forskellig indhold af kulstof og kvælstof. Er materialet for kulstofholdigt (halm, kviste og savsmuld), går processen i stå, og er det for kvælstofholdigt (græsafklip, dyremøg og husholdningsaffald), vil det brænde sammen. Materialet findeles, så stykkerne ikke er længere end 10–20 cm og ikke tykkere end en lillefinger. Jo kraftigere materiale, jo længere omsætningstid. Mellem lagene af det grove haveaffald lægges friske blade (gerne fra kvælstofsamlende kløverplanter) eller dyremøg. Disse materialer er mere kvælstofholdige og vil derved få mere gang i komposteringsprocessen. Hvis ikke man har adgang til dyremøg, kan man anvende fortyndet urin eller udtræk af brændenælder, som vandes ud over bunken.

Kompostbunken skal være tilpas

fugtig, så det kan være nødvendigt at vande flere gange under opbygningen eller lade bunken være åben i en periode med regn. Den skal ikke være sjaskvåd, så rådner materialet i stedet for at kompostere. Det skal være så vådt, at man kun lige akkurat kan presse en dråbe ud mellem fingrene, hvis man tager en håndfuld.

Ilt er også vigtigt for en optimal komposteringsproces. Hvis materialet er meget findelt kan det være nødvendigt at ruske op i det med en greb, og er det stort og danner luftlommer, må man træde i det eller findele det yderligere. Kompostbunken skal stå i skyggen og dækkes til med et gammelt tæppe, halm eller fiberdug for at holde på varme og fugt, og for at næringsstofferne ikke vaskes ud i regnvejrr.

Anvendelse af den færdige kompost

Alt efter årstiden vil det tage 2–5 måneder at lave en færdig kompost. Materialet i midten vil være mere omsat end det udenpå, så hvis man ønsker det hele omsat, skal den stikkes om

så det, der lå yderst, kommer inderst og omvendt. Det er dog en fordel at have både halvt og helt omsat kompost at gøre godt med forskellige steder i haven.

Den færdige varmkompost er - afhængig af udgangsmaterialet - ofte lidt grov og knap så næringsrig som en ormekompost eller kompost lavet udelukkende af dyremøg eller husholdningsaffald. Er materialet meget groft, eller halvt omsat (med enkelte

genkendelige dele), er det mest velegnet som jordforbedring i strukturfattige bede eller som jorddække både om sommeren og om vinteren, hvor det beskytter jorden mod vind og vejr. Halvt omsat kompost holder gang i jordens mikroliv og sikrer,

I en have med meget groft organisk materiale kan man med fordel lave en varmkompost og få det mest optimale ud af ressourcerne.

at der er gødning til planterne senere på sæsonen. Er materialet fint og helt omsat, kan det anvendes med det samme i køkkenhavens bede - også inden såning, hvor det indarbejdes i det øverste jordlag. Det vil forhindre skorpedannelse og give en mild næring til de nye planter.

gode bøger

NYT NORDISK HAVEDESIGN
Annika Zetterman
Gyldendal
288 sider for 299,95 kr. (vejledende)

NYT NORDISK, OGSÅ I HAVER

Nyt nordisk er trendsætter i Europa, bare tænk på restaurant Noma. Nyt Nordisk er en international anerkendt bevægelse inden for design, gastronomi og haver. Den svenske landskabsarkitekt Annika Zetterman kortlægger her den moderne nordiske havestil, en stil der står i skarp kontrast til f.eks. den engelske haveromantik, og er en mere moderne haveform i tråd med vores arbejds- og fritidsliv, sociale relationer og vores forhold til naturen og klimaet. Vi beundres for vores moderne design, der med lyse somre og mørke vintre, påvirker vores haver, men som alligevel alle er baseret på enkelthed, naturlige materialer, forfinede detaljer og gennemtænkt beplantning. Dygtige landskabsarkitekter og havedesignere fra hele Norden har bidraget med billederne, en sand nydelse, og bogens tekster er inspirerende og oplysende. Selv om bogen ikke primært henvender sig til kolonister, mere til landskabsarkitekturinteresserede, vil også kolonister kunne finde ideer, detaljer og inspiration fra de mange haveomtaler og billeder.

JOHAN OG ALMAS FØRSTE KØKKENHAVE
Theresa Maria Jessing
Turbine
86 sider for 199,95 kr. (vejledende)

AT LÆRE OM LIVET I HAVEN

De fleste kender Bonderøven og livet på Kastaniegaarden. Her bor Johan og Alma, og deres mor har nu skrevet en bog om de erfaringer og indtryk, hun har oplevet med sine børn og det at dyrke en have. Kan det passe, at et lille frø fra æggemaden kan blive til en hel plante? Vi følger en hel sæson, hvor de planlægger haven, planter og sår, høster og ikke mindst spiser jordbær, kartofler, ærter, rabarber, kirsebær, ribs og meget, meget mere. Vi følger en faglig indlæring i form af en fortælling. Bogen kan læses som en hyggelig historie om familien fra Kastaniegaarden, der gør både voksne og børn klogere på hvor den mad vi spiser kommer fra, men også som inspiration til og vejledning i, hvordan man laver sin egen køkkenhave. Madopskrifter og såtabel findes sidst i bogen. Tekst og illustrationer er af forfatteren og vil kunne vække glæde og nysgerrighed hos alle børn.

KRUKKER I HAVEN
Claus Dalby
Klematis
176 sider for 299,95 kr. (vejledende)

KRUKKER I HAVEN

Det er efterhånden blevet til en lang række havebøger fra Claus Dalbys side. Vel en ca. 25 stk. heraf 4 om krukkehaver. Forfatteren brænder stadig for haven og brandet er kendetegnet ved en passion for farver og måden at sammensætte dem på. Jeg har tænkt: Kan han blive ved, og det kan han, selvom visse temaer går igen. Man går ikke forkert med de flotte fotos og den inspirerede tekst.

MEDICIN- HAVERNE I TRANEKÆR

En stor del af moderne medicin bygger på stoffer, fundet i planter. I Tranekær på Langeland findes en række haver, som hver især rummer planter, der har været brugt mod sygdomme i kroppen. Haverne er smukke og værd at tage en omvej for at besøge.

Guldvalmue

Guldvalmue, *Escholzia*, findes bl.a. vildtvoksende i Europa og bruges hyppigt som prydpilte i vore haver, da den er helt hårdfør. I Amerika brugte indianerne at smøre udtræk af frøstande på ammende kvinders bryster for at standse mælken. Nu om dage anbefales den mod angst og søvnløshed og for at berolige hyperaktive børn. Især roden siges at være rig på aktive stoffer.

Af Grethe Bjerregaard / Redaktør

Haven med planter til urin- og kønsveje

Skovjordsbær

Skovjordsbær, *Fragaria vesca*, bruges en del som bunddækkeplante i vore haver. Vokser vildt i naturen. Små, røde velsmagende bær. Anvendes i te mod bl.a. urinvejssygdomme.

Røllike

Røllike, *Achillea*, er en almindelig staude i vore haver. Den vokser vildt her i landet og er altså fuldstændig hårdfør. Planten har været brugt i mange sammenhænge, bl.a. mod sygdomme i urinvejene.

Vellugtende kamille

Vellugtende kamille, *Matricaria recutita*, vokser vildt i den europæiske natur og har fra gammel tid været brugt i teer som middel mod forskellige betændelsestilstande og kramper, herunder menstruationskramper og kramper hos småbørn. Har været brugt for at lette efterbyrden ved fødsler.

Røn

Røn, *Sorbus*, er meget almindelig her i landet. Bruges som prydpilte på grund af smuk blomstring, smukke frugter og smukke efterårsfarver. Der er mange forskellige arter, hvoraf nogle er buske andre er træer. Har været brugt mod mange forskellige sygdomme både ind- og udvortes, bl.a. mod sengevædning og hyppig vandladning i forbindelse med svage nyrer.

Ellebladet bærmispel

Ellebladet bærmispel, *Amelanchier alnifolia*, er en busk der stammer fra Nordamerika. Bliver op til et par meter høj. Bladene er næsten runde og minder om elleblade. Frugterne er sorte. Planten er meget hårdfør. Fra gammel tid har indianerne bl.a. brugt ekstrakt af planten for undgå graviditet, til at vaske sig med efter en fødsel og for at hjælpe mod for hyppige menstruationer.

Lægealoe

Lægealoe, *Aloe vera*, er vel nok en af de mest alment kendte og benyttede lægeplanter. Vokser vildt i store dele af verden fra Afrika til Inden. Er ikke hårdfør men bruges som stueplante. Grunden til at lægealoe er placeret i haven med urin- og kønsvejplanter må være, at den kan have en abortfremkaldende virkning, for den er mere kendt for anvendelse i forbindelse med forstoppelse, mod sår der heler dårligt og i cremer, da den har fugtbevarende egenskaber. Midler med indhold af aloe bør ikke bruges mere end et par uger ad gangen.

i forbigarten...

Af Carsten Juul / Konsulent i Århuskredsen

FESTLIG KOMPOSTBEHOLDER

Enhver kolonihave bør have en kompostbeholder. Det er dog sjældent at den er så festlig at se på, som her. En god idé givet videre.

FANTASIEN HAR FÅET FRIT LØB

Kolonihaven er stedet hvor fantasien ofte får frit løb. Her er det sket i form af utraditionel brug af en spændende rod i kombination med træstammer. En fantastisk legeplads for alle.

GOD UDNYTTELSE AF GRÆSAFKLIP

Vi taler jo hele tiden om at intet fra haven må gå til spilde. Her er græsafklippet udnyttet på glimrende og praktisk vis i et grøntsagsbed hvor det ellers kan være svært at få jorden dækket. Her holder det på fugtigheden i jorden, hæmmer ukrudtet og gør det vanskeligere for insektæg at udklække.

Man hører ofte, at der ikke er nær så meget fantasi blandt kolonisterne som tidligere. Det modbevises af disse billeder, som Carsten Juul har set på sine mange besøg i haveforeningerne. Se på dem, nyd dem og bliv inspireret.

HVID PERGOLA

Pergolaer er med til at markere indgangspartier og at give højde og ruminddeling i haven. Denne hvide pergola venter endnu på at blive dækket af planter, men grunden er lagt.

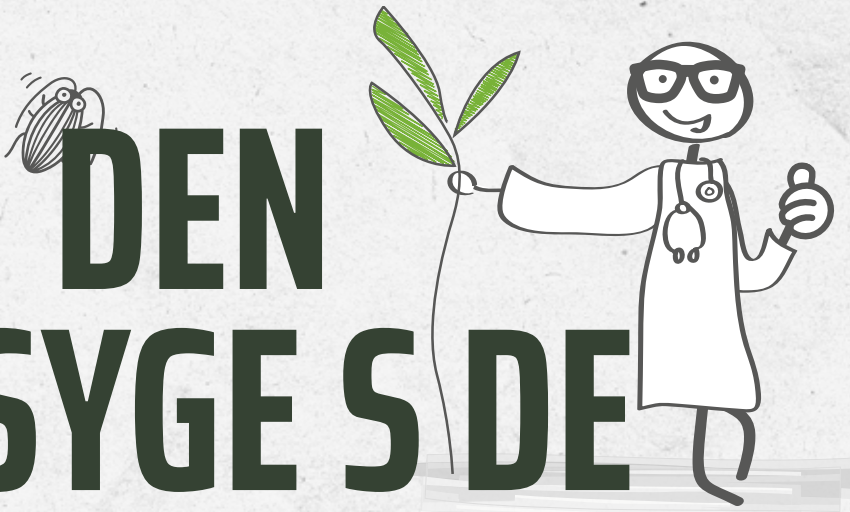

NATUR- OG DYREELSKERE

Der er vist ingen tvivl om at de mennesker, der holder til bag denne låge, sætter pris på både naturen og dyrelivet i haven.

DEN SYGE SIDE

Der er så stor plantevariation i en kolonihave, at planterne stort set kan klare sig selv uden kemikalier, når de angribes af sygdomme og skadedyr. Det er dog også rart at vide, hvad det er, der ind imellem rammer planterne, så de ikke mere ligner sig selv.

ROSENSTRÅLEPLET

IAGTTAGELSE: Udflydende, rødviolette til sorte pletter eller skjolder ses på bladene. Snart efter gulner bladene og de falder af. Pletterne er ikke skarpt afgrænsede. Pletterne består af tætpakkede strenge af svampevækst på overfladen. Pletterne vokser og de kan undertiden nå hinanden. Hvis der indtræffer sorte pletter flere år i træk først på sommeren kan roser svækkes ganske meget. På skuddene af vildrosen kan udvikles rødviolette til sorte pletter på skuddene.

ÅRSAG: Svamp, som kan overvintrere på sår på grene og knopskæl samt på nedfaldne blade. Den mest hyppige sygdom hos roser.

HVAD KAN DER GØRES: Fjern omgående inficerede blade og skud, hvis der er sår med sorte pletter. Sørg for gode dræningsforhold i jorden. Vand i tørre perioder og gød let. Ved køb af roser vælges rosensorter med god resistens overfor Stråleplet.

KÅLMELLUS

IAGTTAGELSE: 2 mm lange, hvide, hvidvingede insekter på bladenes underside på forskellige kål, som blomkål, hvidkål, spidskål, rosenkål, grønkål og broccoli. De voksne mellus er aktive hele året og flyver op når planternes forstyrres/berøres. Nymferne er flade, ovale, skjoldlignende insekter. De sidder ubevægelige på bladenes underside. Ved større angreb bliver bladene klæbrige af mellusenenes ekskrementer, som er meget sukkerholdige. Der vokser sodskimmel i belægningen der bliver sort. Se på bladenes underside af og til, om der er et større angreb.

ÅRSAG: Saftsugende insekter såvel voksne som nymfer - *Aleyrodes proletella*. Der er flere generationer i løbet af sommeren. De overvintrer som voksne mellus.

HVAD KAN DER GØRES: Mindre angreb gør ingen væsentlig skade; ellers kan der spules med vand, sprøjtes med brun sæbe eller insektsæbe. Ved større angreb kan det være nødvendigt at gentage behandlingen.

AGURKGUMMIFLÅD

IAGTTAGELSE: Der udvikles en tæt, lodden, grå svampelægning på frugterne, og der kan iagttages afgrænsede, indsunkne gråsorte pletter. Fra sårene kan der afsondres en tyktflydende væske. Ved kraftige angreb kan agurkfrugterne sprække. Sjældent kan der udvikles stængel- og bladsår.

ÅRSAG: En svamp som trives under kølige og fugtige forhold.

HVAD KAN DER GØRES: Det mest effektive er straks at fjerne angrebne partier på planterne. Sørg for et bedre luftskifte, og hvis det er muligt hæves temperaturen.

Da tomaten blev

spiselig

I vore dage spises der mange tons tomater, som giver mange gartnere en levevej, men også kolonihavejerne dyrker med stor entusiasme tomater hvadenten det foregår i væksthushuset, på friland, opad sydvendte mure eller i krukke på terrassen.

Hvor kommer tomaten fra

I Peru i Sydamerika vokser de vilde tomatplanter nærmest som besværlige ukrudtsplanter. Indianerne har i både Peru og Mexico brugt tomaten til føde langt før der kom europæere til Sydamerika.

Der er meget forskel på de vildtvoksende typer, både med hensyn til smag, sundhed, vækstkraft, frugtstørrelse, behåring, modningstidspunkt og mange andre ting.

Tomaten kom til Europa i 1557 og blev kun dyrket som prydblade, da man mente at frugten var giftig. I mange år efter den kom til Europa blev den derfor dyrket pga. den smukke, røde frugt. Det med at man mente at tomaten var giftig skyldes nok at den tilhører natskyggefamilien, hvor der findes flere giftige planter. Det botaniske slægtsnavn, *Lycopersicon*, er et gammelt græsk ord for en ægyptisk giftplante med en ubehagelig lugt. Det var først sidst i det syttende århundrede, at man begyndte at spise den. Den fik navnet kærlighedens frugt, da man mente, den stimulerede kærlighedslivet.

I den moderne forædling af tomater går forædlerne jævnlige tilbage til de vilde arter for at finde nogle gener, så vi kan få endnu bedre tomatarter frem. De tomatplanter som vi dyrker i vore haver nu om dage er langt fra de oprindelige vilde arter både med hensyn til udseende og smag.

Planterne

Der findes mange forskellige former af tomatplanter. De er dog alle etårige og de har en stærk lugt. Planterne kan have en enkelt stamme, de fleste har flere stammer og der findes busktomaten - som har været prøvet nogle gange her i landet, men som ikke rigtig er slået igennem. Det er de en- og flerstammede

som bruges både i væksthushuset og på friland. De sorter som vi dyrker er selvbestøvende og det gør at de er nemme at dyrke. Overbrusning af planten, så den er i bevægelse, kan være med til at sikre planten en god bestøvning.

Jord

Tomater kan dyrkes i mange forskellige jordtyper hvor det nemmeste selvfølgelig er at bruge jorden i væksthushuset. Hvis den ellers er passende luftig og kan tilbageholde noget vand. Det går dog ikke flere år i træk. Derfor vælger man at dyrke i spande, beholdere eller plantesække, hvor det hvert år er ny og frisk jord, som tomaterne dyrkes i.

Det nemmeste er nok at dyrke i plantesække. Her er der også forskel på kvalitet. Det er bedst, hvis indholdet er luftigt, men det kan være svært at konstatere da sækkene er lukkede og indholdet først kan konstateres, når sækken åbnes for plantning. Man kan forsøge med at købe en og så konstatere om det er et groft, luftigt materiale. Man kan selv lave indholdet i plantesækken hvis man har en god kompost.

Den må ikke indeholde syge plantedele fra agurk, tomat og andre væksthushusplanter. Der blandes 50 % god kompost med 50 % næringsberiget spagnum. Jordblandingen kan man komme i en stor plastsæk og bruge den som andre

Nye ting har altid mødt en vis skepsis, og sådan har det også været med tomaten.

færdigkøbte plantesække, lagt direkte på jorden. Her skæres et hul hvor planten kan plantes. Brug et drypvandingssystem eller multicapsystemet, hvor der er vand i en beholder på f.eks. 50 liter og hvorfra plantens rødder kan hente vand, når der er lavet et hul i bunden af plantesækken.

Næringsberiget spagnum findes i flere kvaliteter. Her skal man søge efter den lyse kvalitet også kaldet mellem. I lys spagnum er plantefibrene døde men ikke omdannet til humus; denne type har evnen til at holde sig grov og

dermed iltrig i det varme og fugtige væksthuse. Sort, pulveriseret spagnum er dårlig spagnum der klasker sammen og nemt bliver iltfattig.

Lige meget hvad man vælger at dyrke i skal man holde sig for øje, at rødderne fylder lige så meget som stængler og blade. Er der ikke plads nok til plantens rødder bliver udbyttet derefter.

Placering

Tomatplanter er ikke meget for direkte sol, nordsiden i væksthuse er bedst, så undgår man solskoldede tomater. Planterne placeres så potteklumpens overflade er lige i niveau med jordoverfladen. Er planterne langbenede inden det første hold blade, kan planten med fordel plantes dybere; den del af stænglen som kommer ned i jorden er meget villig til at danne nye rødder. Det er en fordel at få den første klase så tæt ved jorden som muligt, da det giver mulighed for yderligere en klase, inden planten når glasset i væksthuse.

Tomatplanterne bindes op til en snor,

et øje fæstnes omkring stænglen, under nederste bladhjørne. Øjet skal laves så stort, at det ikke kommer til at snære stænglen, som bliver tykkere og tykkere i løbet af sommeren. Efterhånden som tomatplanten bliver højere snoes planten omkring snoren, som er gjort fast i væksthuses sprosser. Nogle væksthuse kan dog have så tynde sprosser, at de ikke kan tåle belastningen af vægten af tomater og agurker. I disse væksthuse må der laves en foranstaltning med tykke bambuspinde, som planterne kan bindes op til.

Beskæring

Alle sideskud der fremkommer i bladhjørnerne fjernes så snart de har en størrelse, så man lige kan knække dem af. Får disse sideskud lov til at blive siddende og blive lange, vil det reducere udbyttet af frugter.

Ofte kan man se nogle som fjerner de gamle blade, nok for at de ikke skal tage mere stof/næring fra frugterne, og samtidig for at der ikke skal blive for mørkt i huset pga. for mange blade.

I hobbyvæksthuse er der rigeligt lys, og disse gamle blade er samtidig med til at sende en strøm af smagstoffer til frugterne under modningsprocessen. Bladene må gerne blive siddende på planten så længe som muligt, da de er med til at beskytte frugterne mod kraftigt sollys. Først sent på efteråret kan det være en fordel at fjerne blade, og det gøres for at opnå så stor luftcirkulation i væksthuse som muligt, da høj luftfugtighed kan give svampeangreb. Når man klipper bladene af skal det gøres helt ind til stammen, bliver der siddende en stab tilbage er der risiko for svampeinfektion.

Stor høst

Sørger man for, sommeren igennem, at planterne har passende mængder af vand og næring vil der kunne høstes mange lækre tomatfrugter. Bliver sommeren god med passende solskinstimer vil der også på friland kunne høstes lækre, solmodne og velsmagende tomater.

KRYDSORD

Hvis du løser krydsordet og sender løsningen på ordet med spørgsmålstegnet til Kolonihaveforbundet, enten på postadressen

Smedeholm 13 C, 2. th, 2730 Herlev eller på mailadressen **info@kolonihave.dk**, deltager du i lodtrækningen om tre præmier, der består af et gavekort på 300 kr. til et havecenter.

Løsningen skal være Kolonihaveforbundet i hænde senest den 16. juni 2018

(vi er kun ude efter ordet med spørgsmålstegnet).

Løsningen i Havebladet nr. 1/2018 er HIMLENS FUGLE.

Vinderne

1. Tina Nielsen, Vordingborg
2. Anne-Marie Møldrup, Helsingør
3. Kaj Christiansen, Køge

Alle 3 vindere får snarest deres gavekort tilsendt.

Vind gavekort til plantecenter!
Værdi: kr. 300,-

Hvilken irriterende plante hedder på tysk "Löwenzahn"?

2 2018	BANDIT	TALORD	EN	BEHOL- DEREN	BAG- VÆRK	TONE	RED- SKAB	STOF	BYTE	MÅLER	PLANTE
KAN HENTES I HAVEN					2						
RUM			GUD HEKTO- LITER			TYSK ÆG KLUB			PEP BINDE- ORD		
ØSTRIG		FORNAVN JAKKE- DELE		4			SKRABE HOLME				
?								8			JOB
BUTIK			KRONER ORGANI- SATION			KORT VENE			ORDRE MASKIN- LYD	1	5
TEMA					PERIODE TALORD			TALORD KIGGE	6		
STYR- TER NED							PØL			SAMT	
LOYAL		3				7					

UNDER EN KRONE OM DAGEN

Du betaler 264 kr. om året for at være medlem af Kolonihaveforbundet. Det koster dig altså under en krone - helt præcist 0,73 øre - om dagen for dit medlemskab af forbundet.

Og hvad får du så for pengene?

Det får du for dit kontingent

Kolonihaveforbundet er en sammenslutning hvori du, dine medkolonister og din haveforening i hele Danmark indgår. Mange af vores services er rettet mod din haveforenings bestyrelse, fordi en veldrevet haveforening giver glade medlemmer. Det kan måske være svært at se beløbet på din regning, fordi det kan indgå i det, der hedder haveleje. Det betyder også, at mange medlemmer ikke forstår, hvad de betaler for.

Herunder kan du se, hvad du får for under en krone om dagen:

• Havebladet

Vi sender Havebladet til dig fire gange i løbet af havesæsonen. Alle magasiner og blade i Danmark lider under den nye, store portostigning. Indtil 2018 har det kostet os 400.000 kr. om året at sende Havebladet ud til vore medlemmer. Til sammenligning koster det os nu 900.000 kr. om året. Vi taler altså om en portostigning på over det dobbelte.

• Medlemsrådgivning, herunder juridisk rådgivning

Hver dag sidder vi klar ved telefonerne og besvarer spørgsmål så som hvad du skal gøre, hvis din formand ikke vil udlevere foreningens vedtægter, eller hvad du skal gøre, hvis du gerne vil overdrage dit hus til dit barn.

• Havepræmiering

Vi præmierer årligt 800 haver, der er veldyrkede eller særligt miljø- og børnevenligt indrettet. Vi har konsulenter tilknyttet, der på landsplan hjælper haveforeningerne med at præmiere udvalgte haver.

• Kurser

Vi afholder kurser for din haveforenings bestyrelse, så vi sikrer, at bestyrelsesmedlemmerne er klædt på til den rolle og det ansvar, de har i din haveforening. Det er en forsikring for dig om, at bestyrelsesarbejdet bliver udført forsvarligt. I forlængelse af kurserne udarbejder og tilbyder vi skabeloner og vejledninger, som din bestyrelse kan bruge i det daglige arbejde.

Af Iben Sandra Svensson /
Kommunikationsmedarbejder,
Kolonihaveforbundet

- **Nyt medlemssystem og nyt vurderingssystem (vurdering af huse og haver)**

Forbundskontoret har længe arbejdet med gamle systemer, der sang på sidste vers. Vi kunne ikke længere lappe på de gamle værktøjer, så i 2018 fik vi nyt medlemssystem og nyt vurderingssystem, der skal hjælpe foreningerne til lettere at kunne vurdere huse/haver og holde styr på alle medlemmerne i haverne. Beløbet i sig selv for de to systemer nærmer sig en million.

- **Forhandlinger med myndigheder**

Det kan være, at din haveforening skal forhandle nye lejekontrakter med kommunen. Her står vi klar med råd og vejledning i forhandlingsprocesserne. Det kan også være, at din haveforening skal kloakeres. Det er et dyrt anlægsarbejde og det kan blive dyrt for dig, hvis du skal betale uden, at vi har forhandlet billige lån eller gode vilkår. Igennem vores forhandlinger,

råd og vejledning arbejder vi altså for at sikre dig og din haveforening de bedste vilkår og forhold.

- **Tilvalgsydelser**

Udover de nævnte services, har du og din haveforening også mulighed for at bruge vores tilvalgsydelser. Tilvalgsydelser er ikke gratis, men til gengæld får I dem billigt.

- **Foreningsservice økonomi**

I nogle haveforeninger har bestyrelsesarbejdet vokset sig for stort, og i nogle tilfælde er det svært at finde en kasserer, der kan varetage haveforeningens økonomi. I de tilfælde kan vi overtage arbejdet med økonomien, så bestyrelsen kan slippe for det store, daglige tidsforbrug som opkrævning, opfølgning, bogføring etc. medfører.

- **Foreningsservice salg**

I næsten alle haveforeninger er der på ugebasis mange haver, der skal sælges – især i havesæsonen. Det medfører en

del arbejde, der kan fjerne bestyrelsens fokus fra andre vigtige projekter, der også skal gennemføres. Ligesom vi kan agere kasserer i en haveforening, kan vi også sørge for køb og salg af huse og haver og derved skabe lidt luft i bestyrelsesarbejdet.

- **Forsikringer**

Fordi vi er et forbund, har vi kunne forhandle os frem til billige fællesforsikringer, der ligger langt under den pris, du ellers ville få hos et forsikringsselskab.

Fælles medlemsforsikringer indebærer brand-, el-skade-, grundejeransvar-, bygningsskade-, og indboforsikring og det er et krav, at minimum 10 haver i foreningen bliver forsikret for at få den fordelagtige pris.

- **Læs mere**

Hvis du vil læse mere om vores services, kan du finde dem på Dialognet under Bestyrelse, Vores serviceydelser.

Det får du som medlem

- Magasinet Havebladet fire gange årligt
- Mulighed for at vinde et af de tre gavekort i Havebladet
- Mulighed for billigere indbo-, ulykkes- og brandforsikring
- Medlemsrådgivning, herunder juridisk rådgivning
- Kurser for dine bestyrelsesmedlemmer, så de bliver klædt på til de opgaver, de varetager i din haveforening
- Indflydelse på dine forhold som kolonist

Se alle medlemsfordele på Dialognet eller www.kolonihaveforbundet.dk

4 X 125 ÅRS JUBILÆUM I FULD VIGØR

Den 22. februar 1893 er en mindeværdig dag i kolonihavebevægelsens historie. Denne dag blev tre haveforeninger dannet i Odense, og den 29. juli samme år blev kredsorganisationen Odense Havelodselskab en realitet.

Det var et konservativt byrådsmedlem, arkitekt Vilh. Haugsted, der efter et besøg i de endnu ældre kolonihaver i Aalborg, startet i 1884, sendte et brev til Odense Byråd med forslag om oprettelse af sådanne haver i kommunen. Ved et offentligt møde arrangeret af fagbevægelsen og med 500 deltagere var der tilslutning til forslaget, og ved det stiftende møde den 22. februar var der 200 deltagere.

Dannelse af tre haveforeninger

Her dannedes de tre haveforeninger Kræmmermarken med 32 haver, Rødegårdsløkken med 52 haver og Natmandsløkken med 102 haver. Sidstnævnte skiftede ved en generalforsamling i 1905 navn til Haugstedsminde, "og arkitekt Haugsted takkede bevæget for påskønnelsen", som det fremgår af foreningens 100 års jubilæumsskrift.

Kredsorganisationen, der i dag omfatter 31 haveforeninger i Odense og Nr. Åby med ca. 3.400 medlemmer, blev etableret den 29. juli - ligeledes i 1893.

Af Preben Sørensen / Kredsformand,
Sønderjyllands kreds

Kolonist i 93 år

Ved en rundbordssamtale i kredslokalerne fortalte nogle af lederne af de fire organisationer sammen med to ældre havekolonister om foreningernes start og virksomhed gennem de mange år.

Således kunne den 95-årige Else Clausen fortælle om mange gode år i Rødegårdsløkken, hvor hun er kommet siden 2-års alderen og hvor kolonihaven nu videreføres af familiens 3. generation:

"Det er et dejligt fristed, jeg ved altid hvor jeg skal gå hen, og jeg keder mig aldrig", fortæller Else Clausen.

Ved haveforeningens 100 års jubilæum hørte lytterne i Radio Fyn Else Clausen bruge sin gamle messingnøgle for at komme ind i sin have og fortælle om gamle dage og hendes glæde ved stadig at have en kolonihave.

Den samme oplevelse har den 76-årige Bjarne Jacobsen, der har haft kolonihave i Haugsteds Minde i 38 år og har været aktiv i bestyrelsen bl.a. som formand.

De tre foreninger

Haveforeningen Rødegårdsløkken består i dag af 131 haver efter i perioden fra 1946 frem til 1972 at være blevet reduceret fra ca. 340 til det nuværende antal. Foreningens jubilæum blev

fejret ved en sammenkomst den 2. marts, fortæller foreningens mangeårige kasserer Henning Kaas, der også er kredskasserer. Foreningens nyvalgte formand er Niels Jakobsen.

Haveforeningen Haugstedsminde består af 164 haver og var tidligere helt oppe på 600 haver, indtil en udvidelse af vejnettet samt udlæg af grunde til nybyggeri i 1976 førte til nedlæggelse af mange haver, fortæller den nuværende formand, Nina Villadsen og kasserer Tove Gullab.

Det var et hårdt slag for haveforeningen, hvor havefolket dengang levede en uhyre utryk tilværelse med kun 1-årige kontrakter på leje af jorden. Senere blev der rettet op på tingene så kommunen indgik 50-årige lejekontrakter med haveforeningen.

Som erstatning for nogle af de nedlagte haver fik haveforeningen en lille udvidelse tæt på de oprindelige haver og tæller i jubilæumsåret 131 haver. Jubilæet markeres med en festlighed den 9. juni.

Haveforeningen Kræmmermarken i en anden bydel i Odense består i øjeblikket af 154 haver og har også været større tidligere, efter starten med de kun 32 haver, fortæller kassereren Henning Nielsen.

Her markeres jubilæet med en festlighed til sommer – måske i forbindelse med den årlige Sct. Hans fest. Foreningens formand er Emil Johannsson.

Ingen af de tre foreninger bruger ventelister, men de har en løbende udskiftning af kolonister, hvor bl.a. mange unge bliver nye medlemmer. De elektroniske medier benyttes i stigende grad, men kan endnu ikke helt erstatte den personlige kontakt i haveforeningerne eller meddelelser og opkrævninger pr. post.

Odense-kredsen

Odense Havelodselskab havde fra starten i sommeren 1893 førnævnte arkitekt Vilh. Haugsted som formand, og som kredsorganisation har selskabet gennem årene varetaget en række fælles opgaver for de lokale haveforeninger og samtidig været kontakttled til Kolonihaveforbundet.

I kredsens lejede lokaler i byens periferi er der både kredskontor og

mødelokaler med tilhørende faciliteter, som bliver flittigt benyttet til bl.a. kontaktmøder med repræsentanter for haveforeningerne og til den årlige præmiefest for over 100 skoleelever, der har små skolehaver som en del af Rosenbækken Haveforening.

Kredsen er endvidere involveret i driften af 15 særlige pensionisthaver fordelt på flere haveforeninger. De har mindre jordleje og kommunal udvendig vedligeholdelse af havehusene.

“Vi har også et udmærket samarbejde med kommunen senest med afholdelsen af det store Åbent Hus-arrangement i Rådhushallen, hvor nye lokalplaner for alle haveforeningerne blev præsenteret. Vi håber at planerne nu bliver en realitet for foreningerne inden sommerferien”, fortæller kredsformand Jørgen Erik Jørgensen, næstformand Carsten Bjørk Olsen og kredsbestyrelsesmedlem Leif O. Pedersen, alle medlemmer af forbundets hovedbestyrelse.

Kredsens jubilæumsdag den 29. juli bliver markeret med en festlighed i Havelodselskabets lokaler med deltagelse af repræsentanter for foreningerne, kolonihaveforbundsledelsen og andre samarbejdspartnere.

Fra kredsløkalerne ses her fra venstre: Tove Gullab, Bjarne Jacobsen, Leif O. Pedersen, Nina Villadsen, Carsten Bjørk Olsen, Jørgen E. Jørgensen, Henning Kaas, Henning Nielsen og Else Clausen.

“Det bedste, jeg nogensinde har gjort”

Flot foretrukket kildesorterende muld-toilet til kolonihavehuset. Stor succes ved test i 10 kolonihaveforeninger. Hent brochure og se film på www.backlund.dk Følg os på www.facebook.com/Backlunddk

ÅBENT HUS
Tirs. 12.06 kl. 16-18
Man. 18.06 kl. 17-19
Ons. 27.06 kl. 16-18
Man. 02.07 kl. 17-19
Tors. 12.07 kl. 16-18

Separatts topmodeller
Villa 9000/9010
– 85.000 solgte

Kampagnepris
kun kr. 5.595,-

BACKLUND ApS
Holmebjerg 21 · 2950 Vedbæk
Tlf. 6093 1453 · Mobil: 6093 1453
E-post: backlund@backlund.dk
www.backlund.dk

STORT UDVALG!

I BRUGTE:

stalddøre med termoruder
terrassedøre
dobbelt terrassedøre
yderdøre
indvendige døre
termovinduer
glaspartier
energitermoruder
nye og brugte
radiatorer

Vi foretager også reparationer, montering af døre, vinduer, terrasser og udestuer. Endvidere udfører vi havearbejde, træfældning og flisearbejde m.m.

Herluf Christensen

Herstedøstergade 25
2620 Albertslund

Tlf. 2442 3860

**Åbent alle dage efter aftale
– også weekend og aften**

OM FÆLLESSKAB OG NÆRHED TIL NATUREN

SAMTALE MED EN KOLONIHAVEFILOSOF

Kolonihavefilosofi er filosofisk vished om, at man kun kan være et stærkt individ, hvis man i et lille fællesskab er tæt på mennesker, man kan se i øjnene - familie, venner og naboer, og tæt på en natur, som man kan sanse og føle.

Bo Rasmussen i Marselisparken foran nogle af de små, runde haver, der drives af Havefællesskabet i Marselisborg Hospital-park, i et samarbejde mellem kommunen og hospitalet.

Således beskriver forfatteren og filosofen Bo Rasmussen sin positive holdning til kolonihavetanken i en samtale i hans hjem i Aarhus med udsigt til Marselisparken med bl.a. små, runde fælleshaver, og han fortsætter:

"Filosoffer har tolket verden alt for forskelligt. Kolonihavefilosoffen vil forandre verden med den samme kærlige glæde ved at se tingene gro, både i en skole og en fabrik, på en altan og i en kolonihave".

Af Preben Sørensen / Kredsformand, Sønderjyllands kreds

Bo Rasmussen har som lærer i en lang årrække ved Aarhus Lærerseminarium udgivet bogen Kolonihavefilosofi – jordiske og kosmiske banaliteter i hverdagslivet og har gennem en række artikler og foredrag – bl.a. i år med en foredragssække i Ældre Sagen i Aarhus - beskæftiget sig med kolonihaven og dens betydning.

"Efter at have taget studentereksamen i Nyborg og i Frankrig tog jeg teologisk embedseksamen i Aarhus, hvor jeg var meget optaget af K.E. Løgstrups undervisning. Med ham som vejleder lavede jeg speciale om forfatterne Martin A. Hansens og Thorkild Bjørnvigs natursyn, og her blev kimen lagt til den balance mellem natur og kultur, som jeg siden har kaldt kolonihavefilosofi som en meget jordnær filosofi".

"I vore dage er der en tendens til enten at se mere på den enkeltes situation eller det brede samfundssyn, hvor det giver en helt anden mening at være med i et mindre fællesskab som kolonihaven, som en fantastisk dansk tradition. Livet i kolonihaven er i virkeligheden en dansk kulturværdi, der burde være med i den nye kanon for danske værdier", fastslår Bo Rasmussen.

Historisk og kulturel udvikling

"Kolonihaverne var fra midten af 1800-tallet forsøg på fra borgerlig side at hjælpe de mindrebemidlede med jordlodder til dyrkning af egne grøntsager og udvikle sig fra starten af 1900-tallet til en del af den socialdemokratiske velfærdsudvikling

med kolonihaver af stadigt stigende kvalitet over hele landet og organiserede i haveforeningerne. Statsminister Thorvald Stauning har således offentligt rost livet i kolonihaverne".

"Kolonihaverne er på flere måder også blevet en del af dansk kultur bl.a. i litteraturen og i billedkunsten. Vi husker jo alle filmatiseringen af Martha Christensens bog Dansen med Regitze, hvor livet i kolonihaven spillede en stor rolle. Det gælder også Johs. V. Jensens bog Gudrun, tekster af Tom Kristensen og Poul Henningsen, og vi nyder - og benytter stadig - sangtekster af Halfdan Rasmussen og Benny Andersen om dette elskede fristed for mange danskere", fortsætter Bo Rasmussen.

Han nævner også kolonihavens placering i billedkunsten med værker af bl.a. barbermaleren John Christensen, Søren Hjorth Nielsen, Robert Storm Petersen, Henry Heerup (der selv boede i et kolonihavehus), Ib Spang Olsen samt Bjørn Nørgaard (som på sine store gobeliner på Christiansborg Slot således viser et ægtepar i deres kolonihave med en cykelpige foran).

"Jeg kan så godt lide kolonihave-mentaliteten, hvor kolonisterne ikke er bundet til en bestemt form, men lader den hele tiden ændres i takt med udviklingen. Det er ikke blot noget nostalgisk mormors kolonihavehus, men en leveform som bl.a. flere og flere unge føler sympati for og tilslutter sig", slutter kolonihavefilosoffen.

Han tager sig også tid til at skrive skønlitterære værker og har senest udgivet bogen Rejsen til Cuba også med en omtale af kolonihavefilosofien. Bo Rasmussen medvirker fortsat gerne som foredragsholder i haveforeninger og kredse og kan kontaktes på mailadressen: fynbo1607@gmail.com. Man kan også studere hans blog: bosblok.dk.

KOLONIHAVEJURA

HVORDAN FÅR JEG EN KOLONIHAVE

OG HVEM MÅ JEG OVERDRAGE DEN TIL?

Sommeren er over os, og lysten til en kolonihave får ny næring. Tanken om at kunne forlade byens trængsel og slappe af i grønne omgivelser trækker i os. Så er det godt lige at få vendt, hvordan reglerne er for at blive medlem af en haveforening.

Er der hus på grunden, skal du huske at holde tingene adskilt. Haven lejer du eller du har en andel, huset køber du. Det betyder også, at når tiden kommer, og du ikke længere ønsker at bruge haven, så kan du vælge enten at sælge huset til den nye lejer eller bruger eller tage huset på nakken til en ny plet i det danske landskab.

Vi vil i denne klumme alene tale om haven, men du kan finde mange nyttige råd om køb og salg af hus på vores hjemmeside og på DialogNet.

Haver på lejet jord

I de haveforeninger, hvor der er venteliste, skal haven altid tilbydes til den første på ventelisten. Siger han eller hun nej tak, går man videre til nummer to og så fremdeles indtil ventelisten er udtømt. Først herefter har du som lejer ret til selv at finde en ny lejer,

som kan overtage haven.

Alle nye lejere skal opfylde betingelserne for at være medlem af haveforeningen. Det betyder, at haveforeningens bestyrelse er med, når haven skifter hænder, og når den nye lejer skal godkendes. Afviser bestyrelsen at godkende dig som lejer, skal de kunne

give en saglig begrundelse. Det kunne være, at du ikke bor i kommunen, hvis der er bopælspligt. Det kan også være, at du ikke vil være i stand til at passe haven eller tidligere har misligholdt et lejemål i foreningen.

Bliver du godkendt som lejer, oprettes en lejekontrakt. Den kan dog

ikke stå alene, og du skal altid sikre dig, at du får udleveret haveforeningens vedtægter, seneste generalforsamlingsreferat, evt. lokalplaner, deklarationer og ordensregler. Denne pakke fortæller dig, hvad du kan og skal som lejer af haven og medlem af foreningen.

Hvis du allerede har en kolonihave og ønsker at overdrage den til et familiemedlem, skal du huske, at der gælder særlige regler for haver, hvor der er ventelister. Her kan du altid

overdrage til forældre, bedsteforældre, oldeforældre, børn, børnebørn, oldebørn udenom ventelisten, men ikke til øvrige familiemedlemmer. Der er ikke mulighed for dispensation. Dog kan bonusbørn efter din afdøde ægtefælle også overtage lejemålet, hvis du som lejer sidder i uskiftet bo.

Er du ved at blive skilt, skal du huske, at din ægtefælle ikke kan overtage haven i forbindelse med bodelingen, når der er venteliste.

Er der ikke venteliste i foreningen kan du selv vælge, hvem der skal overtage haven.

I alle tilfælde skal den nye lejer godkendes af foreningen på sædvanlig vis.

Andelshaver

I andelshaveforeninger har et medlem altid ret til at overdrage haven til den, som foreningen godkender til at indtræde i brugsretsaftalen. Der er således ikke de samme begrænsninger som i de kommunalt- eller statsejede haver.

Fælles regler

Ved havelejerens død har en efterlevende ægtefælle ret til at fortsætte lejeaftalen, medmindre foreningen har saglige grunde til at modsætte sig dette. Det samme gælder en samlever, som har boet sammen med afdøde i mindst 2 år før dødsfaldet, og som på dødstidspunktet havde samme folkeregisteradresse som afdøde.

Børn, børnebørn, forældre m.v. har på samme måde som i havelejerens levende live ret til at overtage haven udenom ventelisterne ved havelejerens død.

Dog skal du altid huske, at du som havelejer i Kolonihaveforbundet altid kun må have én have.

Vi ser stadig ulovlig
helårsbeboelse i
haveforeningerne.
Det skaber forvirring
om hvad man må
og kan have store
konsekvenser for
dem, der overtræder
reglerne.

Frist for
manuskripter til
Havebladet #3 2018:
13. juni

SET OG HØRT

KONGRESSEN 2018

Kolonihaveforbundet afholder kongres 14.-15. september i år. Hvad er kongressen og hvad betyder det for dig og din haveforening?

Kolonihaveforbundet er en forening, der fungerer på stort set samme måde, som din haveforening – dog i en større skala, da forbundet har medlemmer overalt i landet. Ligesom din haveforening har generalforsamlinger, hvor I vedtager beslutninger, har Kolonihaveforbundet det samme. Den kaldes kongressen.

Forbundet er opbygget som et medlemsdemokrati. Derfor har alle medlemmer ret til at stille forslag til dagsordenen. For ikke at få for mange forslag er det dog et krav, at forslag fra medlemmer og haveforeninger er vedtaget på en generalforsamling i haveforeningen. Haveforeningen skal sende forslag til kredsen, som skal sørge for, at forbundskontoret har det senest to måneder før kongressens start. På kongressen afgøres forslagene ved afstemning nøjagtig som på en generalforsamling, og kongressen træffer som udgangspunkt sine afgørelser med simpelt flertal.

Hovedbestyrelsen og de delegerede deltager i kongressen. Alle kredse skal vælge delegerede til at deltage i kongressen og hver kreds kan vælge en delegeret pr. 500 udlejede haver.

Kongressen er som nævnt Kolonihaveforbundets øverste myndighed, og ligesom en generalforsamling kan lave regler, som gælder for alle medlemmer i haveforeningen, så kan kongressen også lave regler, som gælder for alle medlemmer i Kolonihaveforbundet. Det er eksempelvis kongressen, der har besluttet vurderingsreglerne, som har betydning for alle medlemmer af Kolonihaveforbundet.

Når kongresreferatet er godkendt og frigivet, kan du på Dialognet og i Havebladet læse om, hvilke forslag, der er blevet vedtaget.

Iben Sandra Svensson

HVOR SKAL DU HENVENDE DIG, NÅR DU HAR BRUG FOR JURIDISK RÅDGIVNING?

Som noget nyt samler vi nu den juridiske rådgivning og vejledning, der ikke omhandler vurderingsregler og lokale regler om byggeri, på forbundskontoret. Hidtil har du skulle kontakte din lokale kreds, men da forbundskontoret nu har jurister og en advokat ansat, har vi valgt at ændre proceduren. Fremover skal du derfor kontakte forbundskontoret for generel juridisk rådgivning/vejledning og din lokale kreds for spørgsmål om vurderingsregler og lokale regler om byggeri.

KASTRUP

75 ÅRS JUBILÆUM I H/F SØNDERVANG

Den 20. april afholdt H/F Søndervang sit 75 års jubilæum i foreningshuset, hvor der blev budt på lækre sandwiches, øl, vand og vin.

Peter Beck, formand

HERLEV

FØDSELSDAGS- RECEPTION FOR FORBUNDETS FORMAND OG NÆSTFORMAND

Forbundets formand, Preben Jacobsen, og næstformand, Carsten Bjørk Olsen, fylder begge 70 år denne sommer. Det vil derfor glæde os meget at se alle haveforeningers bestyrelser til en hyggelig reception 8. juni 2018 mellem kl. 13-17 på Hotel Herløv Kro, Herlev Torv 9-11, 2730 Herlev.

**De bedste hilsner fra os alle på
forbundskontoret**

†

NEKROLOG PER YSBÆK-NIELSEN

Det er med stor sorg vi modtog meddelelsen om at Per Ysbæk-Nielsen ganske få dage før sin 80 års fødselsdag er afgået ved døden efter længere tids sygdom. Per var kolonihavemand helt ind til benet og har haft mange tillidsposter i kolonihavebevægelsen. Han startede som formand i sin egen forening, blev kredsformand i Nordøstsjællandskredsen, kom i hovedbestyrelsen og forretningsudvalget for Kolonihaveforbundet, og var også næstformand i Kolonihaveforbundet i en periode. Da Per stoppede i hovedbestyrelsen blev han udnævnt til æresmedlem. Kort efter stiftede han KÆK, Kolonihaveforbundets Æresmedlemmers Klub, som han var formand for frem til sin død. Vore tanker går til Pers kone Bente og familien. Æret være hans minde.

**Preben Jacobsen,
forbundsformand**

HOLBÆK H/F RØRVANGSPARKEN

H/F Rørvangsparken i Holbæk har erhvervet og opsat en hjertestarter. De ca. 150 haveejere og deres pårørende kan være mere trygge i fremtiden. Alle er dog enige om, at det er bedst, hvis der ikke bliver brug for den. På billedet ses formand H.C. Pedersen foran koloniens toiletbygning.

Michael Lyngby Petersen

SEND ET PAR ORD

Har jeres forening jubilæum?
Har et af jeres medlemmer jubilæum?
Er der noget, I gerne vil fortælle andre kolonister om? Så send et par ord enten pr. post til Kolonihaveforbundet, Smedeholm 13 C, 2. th., 2730 Herlev eller mail til info@kolonihave.dk. 500-600 anslag i alt er fint.

- Fantastiske priser på kvalitetsfrø
- Blomsterfrø
- Grøntsagsfrø
- Heirloom og økologiske frø
- Kvalitets-haveredskaber
- Andet spændende til haven
- Lynhurtig levering
- Super kundeservice

Frø og andet - Naturligvis

www.need4seed.dk
Industrivej 3A tv.
5500 Middelfart

Brug koden "HB2" og få 15% rabat i 2018

Solcelle.dk

Tel. 41 67 44 67
E-mail: info@solcelle.dk

- Solcelleanlæg
- Laderegulatorer
- Inverter
- Ventilation
- LED belysning
- Pumper
- Køleskab

Skån ryg og knæ

Brug en OneLeg 32 når du har opgaver i jord- og gulvhøjde. På OneLeg 32 sidder du tæt på jorden og kan både vippe og dreje uden at belaste ryg og knæ.

OneLeg 32 319,-
Skridsikring 69,-
Sædeovertræk 119,-
Havehandsker 169,-

www.oneleg.dk
Tlf. 2660 8828

nynorm® - Hegns-/Havelåger

SIDEN 1975

Model: Hellerup

Model Hellerup er en af vores modeller i eksklusivt design. Lågen er i kraftig god kvalitet, lavet i Bossé (Mahogni-art) og malet i hvid.

Mål på lågerne:
300 cm længde
120 cm højeste højde
100 cm laveste højde

Låger, stolper, stolpetoppe, hængsler og beslag.
Kun kr. 26.296,- inkl. moms.

Model: Gentofte

Model Gentofte en låge i rigtigt flot design. Lågen er i kraftig god kvalitet, lavet i Bossé (Mahogni-art).

Mål på lågerne:
300 cm længde
120 cm højeste højde
100 cm laveste højde

Låger, stolper, stolpetoppe, hængsler og beslag medfølger i prisen.

Låger, stolper, stolpetoppe, hængsler og beslag.
Kun kr. 21.202,- inkl. moms.

*Priserne er eksklusiv levering.

www.nynorm.dk
Tlf: 70 23 15 51 - E-mail: nynorm@nynorm.dk

SolarMagic er markedets bedste og billigste luftsolfangersystem, hvilket er dokumenteret i den eneste helt uvildige test af luftsolfangersystemer i Danmark.

Den bedste gave du kan gi dig selv og dit havehus.

Særligt tilbud kun til kolonihavebladets læsere.

1 stk. SolarMagic model M40wall, som vist på billedet Nu til 1.950,- før 2.500,- Spar 550,-

(Passer til et hus på op til 50m². Leveringsomkostninger 200,- kan kun bestilles ved tlf. henvendelse på 60231200, da prisen er forbeholdt kolonihavebladets læsere)

SolarMagic, Kammersgårdsvej 36, 7760 Hurup
Tlf. 6023 1200 - kontakt@solarmagic.dk
www.solarmagic.dk

Birkedalhuset

- Vær din egen arkitekt og byg hvad du drømmer om.
- Vi leverer alle typer hytter og huse som selvbyg, medbyg eller totalentreprise.
- Mere end 650 kvalitetshuse leveret siden 2003.
- Få udarbejdet et gratis og uforpligtende tilbud

www.birkedalhuset.dk · Tlf. 2420 6009

Tagpapdirect

SHINGLES TAGPAP

Vores shingles tagpap udnytter innovativ teknologi til at forbedre shingles' præstationer med mindre vægt.

Alle shingles tagpap er produceret, så det giver en overlegen holdbarhed og fleksibilitet. Holdbarhed mindst 40 år alt efter forhold.

Kun 216,- pr. pakke.
 (3 m² pr. pakke, som dækker 2,5 m²)

Fås i flere forskellige farver.

Sort

Grøn

Rød

www.tagpapdirect.dk
Tlf: 70 23 15 51 - E-mail: salg@tagpapdirect.dk

FRITIDSHUSE

Skal du have bygget nyt kolonihavehus eller fritidshus, eller skal du have renoveret det hus du allerede har, så kontakt os.

Kongelundshusene®
 er høj kvalitet til
ATTRAKTIVE PRISER

KONGELUNDSHUSENE APS

Toftegårdsvej 9 · 4622 Havdrup
 T: 40 15 70 09 · mail@kongelundshusene.dk

WWW.KONGELUNDSHUSENE.DK

moreland.dk

ALT TIL HAVE • BOLIG • FRITID

KØB 2 ENS
& SPAR
50%
PÅ NR. 2*

300x120 CM
2 STK. FRA
1198,-

SPAR
259,-

DE FØRSTE MED
400 & 500 CM
BREDE!

Essence Læsejl
Fås i flere farver med åben eller lukket kassette.
Læsejlet kan monteres på husmuren, hvorfra det
kan trækkes ud. Se størrelser og tilbehør som
f.eks. parasolfodbeslag og terrassebeslag på
www.moreland.dk

* På udvalgte modeller

3,2 M
699,-

4 M
999,-

Hængekøjer.
Priser fra 99,-

Hængekøjestandere
Fås i 3 farver og
2 størrelser.

Essence markiser
Moreland sælger åbne manuelle
og lukkede elektriske markiser.
Størrelser og farver kan ses på
moreland.dk

essence

AKRYL DUG
400x300CM
6999,-

AKRYL DUG
450x300CM
7499,-

ELEKTRISK LUKKET MARKISE
I ALUMINIUMSKASSETTE

Monteringskit
til solsejl
99,-

2 STK. FRA
258,-
SPAR
140,-

KØB 2 ENS
& SPAR
70%
PÅ NR. 2*

Solsejl
Størrelser og
farver kan ses
på moreland.dk
* På udvalgte modeller

Fakler i bambus/
rustfrit stål

10 STK. FRA
120,-
SPAR
30,-

2 STK. FRA
99,-
SPAR
59,-

Heatus grill
Ø 31 cm. Bruger 4 stk.
AA batterier.
499,-

Terrassevarmer hængende
Perfekt til forteltet eller
under parasollen.
Fås i alu, hvid,
rød og sort.
SPAR 100,-
599,-

BESTIL ONLINE

OG FÅ LEVERET TIL DØREN ELLER AFHENT PÅ VORES LAGER I ODENSE

DANMARKS
BILLIGSTE
FOR 6. ÅR I TRÆK
★★★★★
Prisindex
1. kv. 2018

Terrassevarmer
Incl. slange
og regulator
LUX

HEATUS
TERRASSEVARMER
LUX
1489,-

Teleskopstige
i aluminium.

Se flere størrelser på
www.moreland.dk

3,8 M
699,-

SE MØBLER,
TERRASSEVARMERE,
MARKISER
& LÆSEJL
I VORES SHOWROOM
PÅ KNULEN 22,
5260 ODENSE S

TRUSTPILOT

Vi sender alle hverdage eller afhent på vores lager • Kundeservice 70 22 72 92 mandag-fredag 9-15
Tilbuddene gælder til og med d. 30/6 2018 eller så længe lager haves

Næste nummer af Havebladet

Næste udgave af
Havebladet udkommer
i begyndelsen
af august.

KOLONIHAVEFORBUNDETS HJEMMESIDE

På Kolonihaveforbundets hjemmeside, **www.kolonihaveforbundet.dk**, finder du mange oplysninger om kolonihavelivet.

Du har også mulighed for at se Havebladet som PDF-fil på DialogNet.

SLUT MED OMDIRIGERET POST TIL KOLONIHAVEN

PostNord lukker nu for midlertidig adresseændring. Det betyder, at du ikke længere kan få din post dirigeret videre til haven med mindre, at afsender sætter din haves adresse på brevene. PostNord forklarer ændringen som et led i deres omstilling, hvor de kun bruger adresser og adresseændringer fra CPR-registret, som er det officielle register i Danmark.

HER FINDER DU DIT MEDLEMSNUMMER

Bag på Havebladet ved dit adressefelt finder du dit medlemsnummer. Du skal bl.a. bruge medlemsnummeret, når du vil logge på Dialognet. Læs evt. mere om Dialognet i første nummer af Havebladet fra april 2018.